

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 29-ГО СЕРПНЯ 1912. ЧИСЛО 35. VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, AUGUST 29, 1912. No. 35

Програма

XII-ої Головної Конвенції Р. Н. Союза,

котра має відбути ся в Wilkes-Barre, Pa. почавши від дня 9 го вересня 1912 р. в гали Y. M. C. A., 27 N. Main Str.

1. В понеділок 9 го вересня о год. 9-ій рано відправить Духовний Отець Р. Н. Союза торжественну Службу Божу а відтак панахиду за померших членів Р. Н Союза в руській гр. кат. (галицькій) церкві на 635 N. River St., Wilkes Barre, Pa. — На Богослуженю обовязані явити ся всї Гол. Урядники Р. Н. Союза і всї Делеґати і Делеґатки.

2. По Богослуженю всї Гол. Урядники і всї Делеґати і Делеґатки удадуть ся до галї, в котрій буде відбувати ся Конвенція.

Порядок Конвенції:

3. а) Духовний Отець Р. Н. Союза відмовить молитву;

б) Головний предсїдатель Р. Н. Союза отвирає Конвенцію;

в) Покликує з поміж Делеґатів Верифікаційний Комітет для справдженя повновластий всїх Делеґатів;

г) Покликує предсїдателя Конвенції і його двох заступників для переведеня Конвенції. Покликаний предсїдатель Конвенції покликує вітак двох секретарів зпоміж Делеґатів, для точного веденя протоколів з конвенційних нарад.

4. Справоздане Верифікаційного Комітету.

5. Вибір слїдуючих комітетів на час Конвенції:

а) Комісія шконтруюча з 5 членів для провіреня маєтку Р. Н. Союза;

б) Комісія шконтруюча з 5 членів для провіреня маєтку „Свободи";

в) Комісія виборча з 5 членів для переведеня вибору Гол. Урядників і менаджера „Свободи";

г) Комітет ґазетярський з 3 членів для поінформованя місцеві часописи про справи орґанізації і її цїли;

ґ) Комісія просьб і скарг з 3 членів.

6. Справоздане Головн. Урядників:

а)	Справоздане	Дух. Отця Р. Н. С.
б)	„	Гол. Предсїдателя
в)	„	Місто „
г)	„	„ Предсїдательки
ґ)	„	Рекорд. Секретаря
д)	„	Фінанс. „
е)	„	Касієра
є)	„	Орґанїзатора
ж)	„	Контр. Комісії.

7. Дискусія над повисшими справозданями.

8. а) Справоздане менаджера „Свободи";

б) Справоздане редактора руської „Свободи";

в) Справоздане редактора словенської „Свободи";

г) Справоздане Контр. Комісії.

9. Дискусія над повисшими справозданями.

10. Загальна дебата що до Урядів Р. Н. Союза і „Свободи" на будуче.

11. Справоздане Шконтруючої Комісії з маєтку Р. Н. Союза.

12. Справоздане Шконтруючої Комісії з маєтку „Свободи".

13. Вибір Головних Урядників Р. Н. Союза.

14. Вибір менаджера „Свободи".

15. Справоздане Статутової Комісії і дискусія над сим справозданем.

16. Справоздане Комісії просьб і скарг.

17. Внесеня і ухвали для добра орґанізації і дискусія над її орґанами.

18. Назначене місцевости на слїдуючу Конвенцію.

19. Замкнене Конвенції і виплата делеґатів.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Jersey City, N. J. 16. серпня 1912 р.

Д. Капітула, гол. предс.,
Т. Лабовський, гол. рек. секр.,
С. Ядловський, гол. фін. секр.,
А. Шаршонь, гол. касієр.

Повідомлене.

Згідно зі статутами Р. Н. Союза зістали уневажнені Делеґати слїдуючих відділів:

Від.	1.	на	підставі	параґрафу	9
„	22.	„	„	„	19
„	25.	„	„	„	19
„	90.	„	„	„	147
„	92.	„	„	„	9
„	99.	„	„	„	19
„	102.	„	„	„	19
„	118.	„	„	„	19
„	152.	„	„	„	19
„	159.	„	„	„	9
„	218.	„	„	„	9
„	232.	„	„	„	9
„	270.	„	„	„	9
„	289.	„	„	„	9
„	295.	„	„	„	9
„	301.	„	„	„	9
„	312.	„	„	„	9
„	319.	„	„	„	9

Непорішені і в завішеню зістали делеґати отсих відділів: 53, 88 і 194.

Д. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

Повідомлене.

Згідно зі статутами Р. Н. С. § 21 (новий статут) до Статутової Комісії зістали назначені: о. Мирон Данилович, дел. від. 119, п. Петро Мотало, дел. від. 221 і п. Михайло Поляк, дел. від. 105.

Їх обовязком є приготовити поправки статута, яких окаже ся потреба і предложити їх Конвенції до порішеня.

Всї Делеґати, які будуть мати поправки до статутів Р. Н. Союза, мають принести їх на **письмі** з собою на Конвенцію і віддати їх повисшій Статутовій Комісії.

Д. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

Повідомлене.

Отсим повідомляє ся всїх Головних Урядників Р. Н. Союза, означених у § 45 нового Статута Р. Н. Союза щоби явили ся на засїдане, котре відбуде ся в неділю дня 8-го вересня 1912 р., о годинї 2-ій по полудни в Reddington Hotel (коло дипа), Wilkes Barre, Pa. в цїли остаточного обговореня конвенційної програми.

За Екзекутивний Комітет:
Д. КАПІТУЛА, гол. предс.

Новинки.

Відрочене конгресу. Дня 26. с. м., о год. 4.30 пополудни, відрочено на неозначений час другий період 62-го конґресу Злучених Держав Америки. На послїднім засїданю сього конґресу ухвалили обі палати резолюцію пенсильванїйського сенатора Пенроза, у котрій взиваєть ся вибраний до сього комітет розслїдити справу нафтового тросту, який — після зізнань президента сього тросту Арчбольда — мав видати в році 1904 **сто тисяч** долярів на виборчу кампанїю Рузьвельта. Ся справа наробила тепер у цїлій Америцї богато шуму, бо виходять на сьвітло денне такі річи, які доси тримали ся лише під сукном ріжнородних полїтикерів. В сю справу замішаний є бувший президент Рузвельт (він каже, що з усїх починених йому закидів оправдаєть ся і вийде побідоносно), а крім него сенатор Пенроз і кілька инших визначнїйших людий.

Затроїлись молоком. В однім готелю, в місцевости Вейнсвіл, Н. К., захорувало нараз 20 осіб. Причиною сього було несьвіже молоко, у якім найдено при хемічній аналїзї трійливу птомаїну, що походила з занечищених начинь. Одна дитина померла, а 19 осіб вдало ся уратувати.

Дитина покусана москітами. У прибережних болотах ріки в Камден, Н. Дж. найшов поліціянт 6-тижневу дитину, покусану москітами до тої степени, що лїкарі не можуть вже виратувати її житя. Дитина була прибрана в дорогі суконки, а з того заключають, що її родичі мусять належати до богатшої кляси людий. Чия се дитина і яким чином опинила ся в багнї над рікою — годї збагнути.

Пімста піяка. Френк Ґіллєн, 42-лїтний робітник, замешкалий в західній части 40. улиці в Ню Йорку, був якийсь час без занятя. Оноді прийшов до дому підпитий і почав авантуру з жінкою і дітьми, яких має шестеро. Найстарша дочка Анна числить 18 лїт. При тій родинї проживає також їх тета. Коли Ґіллєн розпочав сварку, Анна замкнула пяного батька в кухнї щоби там переспав ся. Посїм цїла родина удала ся на нічний спочинок. Около 2-гої години в ночи розбудив ся Ґіллєн і забажав пімстити ся на дочці за те, що його замкнула в кухнї. Він отворив кухонне вікно, взяв в руки сокиру, вилїз на двір, і відчинивши вікно до кімнати, у якій спала Анна, влїз тихцем туди, щоби порахувати ся з „невдячною" дочкою. Ще заки підійшов до лїжка сплячої, вона збудила ся і почала кликати ратунку. На крик заатакованої Анни позривали ся з лїжок усї домашні, а відтак і всї сусїди. Коли жінка Ґіллєна вбігла до доньчиної сипяльнї, побачила Анну, як вона старала ся видерти роззьвіреному татови сокиру з рук. Бачучи доньку у великім небезпеченьстві, мама скочила на її оборону, але настолочила притім на свою нічну сорочку, поштотала ся і упала на підлогу. Ґіллєн виняв тодї з кишенї ніж і кинув ся на жінку, задаючи її три тяжкі рани в груди. Саме тодї надбігли на місце злочину зваблені криком сусїди. Вони розоружили напастника і віддали його в руки поліції. Тепер Ґіллєн находить ся під ключем, а його жінка конає в міськім шпитали.

З подротованою головою. Перед чотирма тижнями найдено на зелїзничім шляху в Йонкерс, Н. Й. непритомного чоловіка, 28-лїтного Джона Мартина. Мартин мав розторощене чоло і з його розбитої чашки витїкав мозок. Покалїченого Мартина забрано до шпиталю і там віддано під опіку лїкарів. Др. Мендельзон і др. Льопез оглянули нещасного і завирокували, що затримати його при житю — неможливо. Помимо того забрали ся оба згадані доктори до курації покалїченого. Наперед сконстатували, що у Мартина бракує верхня частина мозку, що виплила з рани підчас катастрофи. Окрім того найдено в мозку Джона кілька трісочок з заломленої чашної кости. Лїкарі забрали ся до „реперації". Вичистили мозок з тих кістяних трісочок, замість кусника бракуючої чашки наложили на мозок кавалок бляхи, відтак позшивали усе те нитками і стали ждати того, чого самі не надіяли ся. На їх велике зачудоване непритомний весь той час Мартин почав приходити до сьвідомости: спершу у великих відступах часу, а пізнїйше у щораз коротших інтервалах. Тепер Мартин видужав вже на стільки, що може говорити і приймати поживу. Його ум ще якийсь неясний, він ще не знає гаразд, що з ним заподіяло ся, але оба лїкарі впевняють, що їх пацієнт не тільки що буде жити, але навіть відзискає повну сьвідомість. Згадані доктори кажуть, що Мартина викинув хтось з поїзду підчас повного руху.

Передконвенційні уваги і проєкти.

45.

Я, нисше підписаний, читаючи передконвенційні проєкти зі всіх закутків, де лиш живе наша славна орґанізація, Р. Н. Союз, хочу і собі дещо причинити ся до її розвою. Тому предкладаю:

1. Щоби назва нашої орґанізації зістала так, як була до тепер, позаяк зміна потягне много коштів за собою.

2. Що до плаченя розметом то нехай зістане на дальше як було до тепер, а не як декотрі хотять, щоби члени платили після літ. Єсли наші славні Делеґати то є ухвалять на XII. Головній Конвенції, то наша славна орґанізація готова розпасти ся, а наші вороги будуть тішитись...

3. Головного орґанізатора не потрібно, бо місцеві орґанізатори орґанізують членів і засилають їх до рекордового секретаря; мишлю отже, що без головного орґанізатора цілком обійде ся бо він не має жадної роботи.

4. Двох секретарів конче потрібно, бо один не буде собі міг дати ради.

5. Щоби старий Уряд зістав і на дальше, єсли схоче той обовязок приняти на дальше.

6. Щоби „Свобода“ не мішалась до справ церковних ані не поміщувала сварень, бо кождий член платить на то є 10 центів, щоби собі прочитав дещо пожиточного.

7. Щоби адресар Братств був оголошений кождого місяця в „Свободі“.

8. Щоби о. Духовний Управитель, котрого виберуть на XII-ій Головній Конвенції поміщував в „Свободі“ на кожду неділю поученя так, як в „Соединенію“.

Тепер Вам, всім чесним Делеґатам жичу доброго успіха на XII. Головн. Конвенції. Подбайте щиро над розвоєм нашої орґанізації.

Василь Федак,
секретар від. 29. в Rhone, Pa.

46.

Від хвилі заснованя нашої славної орґанізації Р. Н. С., як її проводирі і ініціятори так і кождочасна Конвенція уважали до сего часу, що орґанізація мусить мати орґанізатора, котрому би лежало на серци добро і розвій даної орґанізації. Орґанізатора котрий би від часу до часу. як і по всіх других орґанізаціях давав поклик і заохочував до праці всіх місцевих орґанізаторів. Орґанізатора, котрий би від часу до часу вишукував плейзи, де ще нема відділу Р. Н. Р., який старав би ся, або впливав поблизьких місцевих орґанізаторів, щоби засновували в таких плейзах нові відділи. От і подібного головного орґанізатора має до сеї хвилі наша орґанізація Р. Н. Союз.

Чим діяльнійший орґанізатор даної орґанізації, тим вона в більше число членів зростає. І ся справа є вельми важна, проте не треба її маловажити і кричати всім на один голос, що не треба орґанізатора! Але противно: орґанізатора нам потреба і то ще під сю пору, де кожда орґанізація старає ся шкодити другій. Нам треба отже доконче орґанізатора котрому лежало би добро нашої орґанізації на серци і котрийби сповняв свій уряд орґанізаторський, та дбав про якнайліпший розвій нашої орґанізації. Такого нам потреба орґанізатора! В послідних числах „Свободи“ декотрі з проєкводавців подавали що орґанізатора в Р. Н. Союзі не треба, але щоби були тільки дістріктові орґанізатори. Після моєї гадки, сей проєкт не є мудрий, тому, бо єслиб були такі дістріктові орґанізатори, котрі би мали під своєю рукою кільканайцять плейзів, чи там цілий стейт, то що тогди може статись?

Тогди всякі місцеві орґанізатори стратять охоту до праці в орґанізованю, бо мовляв: що мені з того прийде? буду ходив вечерами, тратив гроші за дармо? Хто хоче вписати ся і вступити в члени Р. Н. С. то нехай прийде сам на мітінґ. А зрештою є дістріктовий орґанізатор, то нехай він старає ся ходити вечерами орґанізувати членів до Р. Н. С. От і вже маєте поступ орґанізації вперед. Тепер що доброго може зробити такий дістріктовий орґанізатор? Кождий з Вас знає, що єсли Ви поїдете в другий плейс там будете чужий і необзнакомлений. І такий дістріктовий орґанізатор в чужім плейзі, в котрім не знає ані людий ані відносин чи може орґанізувати? Місцевому орґанізаторови прийшло би се дуже легко, бо він знає кожду хату, знає відносини і дуже легко може зорґанізувати. Але щож місцевий орґанізатор тогди скаже: мені що до того! Ти маєш за то комішен (Commision) то ходи сам і орґазуй! Ну і такий дістріктовий орґанізатор може переїхатись в друге місто, чи плейс з раз або два, та 10 раз більше в чужім місті стратить, як заробить; і тогди кождий такий дістріктовий орґанізатор дуже ладно подякує за „роботу“.

А з того всего ще вийде велике невдоволене і роздор по відділах, і замість зросту орґанізація піде о пару літ взад. Отже по моій гадці я уважаю що система, яку тепер має орґанізація Р. Н. С. є досить мудра і практична і що головного орґанізатора в Р. Н. Союзі є конче під сю пору потрібно.

Яків Претика,
предс. і член від. 160.

47.

Переглядаючи нашу славну часопись „Свободу“, знаходжу ріжні проєкти подавані членами і відділами Р. Н. Союза, котрі інтересують ся розвоєм нашої орґанізації, тож і я просивби помістити моїх пару слів у нашій часописи, та можеб п. Делеґати взяли їх під розваґу.

Мої проєкти суть такі:

1. Щоби змінити назву з The Little Russian National Union на Ukrainian National Union, бо се є найважнійше.

2. Уряд повинен зістати той сам що є, єсли схоче взяти на себе сю працю, бо прецінь ми не можемо ліпших людий знайти, щоби так щиро дбали о нашу орґанізацію і розвій Р. Н. Союза; бо може кождий член подумати кілько то ворогів нападало на нашу орґанізацію котрі хотіли її живцем знищити. А хто став заслоною? хто боров ся з ворогами як не урядники нашої орґанізації. Подумайте кілько то наш славний предсідатель, стратив свого здоровля і тілько видав свого власного гроша їздивши з міста до міста. А чия тому причина? чи не ворогів нашої орґанізації? Але наш славний уряд так грімко старав ся відбити ворогів, що не дав зашкодити нашій орґанізації. Отже я думаю, що другі такі не знайшлибись, щоб так щиро за наш нарід дбали.

3. Щоби XII та Головна Конвенція ухвалила зміну відзнак; хотяй то понесе богато коштів, за то є буде славно, що кождий член буде носити свою власну українську відзнаку.

4. Щоби конечно зарахувати бодай по 2 цнт. на Рідну Школу котрі би члени платили при розметі.

5. Часопись, пошкодилоб, щоби виходила аж на 11 сторін а натомість словеньской часописи цілком не потрібно бо се богато гроша коштує оплачувати двох редакторів; таж наш нарід стоїть по інших орґанізаціях а чи йому хто догаджує так як наші Русини іншим народам.

6. Конвенція повинна відбуватись що 4 роки а не що два бо ще одні конвенційні кошти не скінчили ся а тут вже другі приходять, отже нал сим зволить Головна Конвенція подумати і дуже уважати з вибором уряду, бо єсли чотири роки будуть урядники недбаючі про нашу орґанізацію, то можуть дуже зашкодити нашій орґанізації і цілому українському народови.

7. Урядники мусять бути замешкалі у Нюйорськім або Ню Джерзи стейті, бо єсли уряд повибираний з цілої північної Америки то всі засіданя уряду богато коштів виносять.

8. Конвенція XIII-та має відбути ся в тих сторонах, де є найбільше відділів Р. Н. Союза.

Стефан Бабій,
член Р. Н. С. від. 292.
в Детроїт, Міч.

48.

На зближаючусь XII-ту Головну Конвенцію ухвалено на мітінґу Бр. Тр. Сьв., від. 22. дня 11-го серпня, слідуючі проєкти:

1. Назва орґаніз. звучить: „Ruthenian National Union of U. S. A.

2. Член Молодечого Р. Н. С. щоб посмертного діставав $300.00. Стара система як не змінить ся, то М. Р. Н. С. ніколи не може зрости.

3. Редактор один, котрий обі „Свободи“ видавати має при помочи співробітника.

4. Головними Урядниками можуть бути лиш сітізени Сп. Держав і мешкати близько центра, щоб видатки на подорожі були як найменші.

5. Предсідатель і другі Гол. Урядники, мають бути добрі руські патріоти, моральні, доброго характеру а не фундованєм та піятикою мають вибирати ся.

6. На Гол. Урядників може бути вибраний так дяко-учитель як сьвященик і робітник.

7. Р. Н. С. повинен постарати ся о одну висшу руську школу для Американської Руської молодежи.

8. Конвенція має відбуватись раз на 3 роки.

9. Будуча Конвенція має бути в Lansford, Pa.

Іван Михайлев Скакандий,
касієр і контрольор.
Андрій Стохмаль.

49.

Читаючи з увагою всі передконвенційні проєкти, впав мені в очи проєкт ч. 37 в 33 числі „Свободи“. Автор сего проєкту жадає, щоби Брацтва не числячі 25 членів, не мали права висилати делеґата на Конвенцію на кошт Р. Н. Союза і т. д. На се я ся не годжу, бо тим проєктом відбирає ся сьвяте право в нашій орґанізації членам і відділам. Дальше не годжу ся щоби 27-ий параґраф був змінений. Шконтруючий Комітет має переглянути маєток Р. Н. Союза на очах цілої Конвенції, бо на то суть післані делеґати, аби переконати ся наочно про стан орґанізації. З тим проєктом, що Конвенція мала би ся відбувати що 3 роки вповні годжу ся. Що до дієти підчас засідань Головного Уряду, то на се також не годжу ся. Місцевим і позамісцевим Урядникам повинно бути рівно плачено. Дальше згаданий на початку внескодавець жадає, щоби відділи платили делеґатови самі, а не головна каса; на се не годжу ся. Бо хто складає до Головної Каси як не члени і підрядні відділи? А як часом стане ся таке, що каса братська порожна, бо мала більше видатків на хорих як приходу то через се вже Братство не має висилати делеґата? Дальше що до проєкту зглядом школи, то дуже красно, і я також був би тої самої мисли, але щож, Р. Н. Союза не може на разі того зробити, має ще малу касу. Кождий член в резервовій касі не є ще забезпечений ані на один процент. На школи в краю, як один член наводить, щоби Конвенція установила примусовий податок, се також не можливо. Нам шкіл українських скорше в Америці потрібно, як в краю, бо в краю вже хоть що мають, а ми тут нічо. Моїм проєктом є, щоби сьвітла Конвенція піднесла фонд резервовий на 10 центів, щоби уряд головного орґанізатора цілком знести як також нагороду місцевих орґанізаторів. Се все знести, а всі доходи з 10-центових вступних і т. д. нехай йдуть до головної Каси. Тим каса ліпше би стояла, а ми члени, стоялибисьмо на ліпших підвалинах в Р. Н. Союзі. Про засновуванє нових відділів і про приріст членів, повиннісьмо ся старати разом з місцевими уряниками, бо то є нашим обовязком. З проєктом що до плаченя після літ і вибору 5-членового комітету, котрий має установити податок степеневий, не годжу ся; на се маємо цілу Конвенцію.

Знаючи до чого велаб така зміна системи плаченя, та маючи наглядні приміри у инших орґанізаціях, гадаю, що вона не причинилаб ся до розвою нашого Р. Н. Союза, але до роздорів і незгоди. Кінчу і відзиваю ся до панів делеґатів: дбаймо о добро Р. Н. Союза, щоб: „не вмерла Україна, ні Слава, ні Воля“! Жичу як найліпшого успіху XII-ій Головний Конвенції.

Йосиф Дзюрка,
член і делеґат відділу 193.

50.

Читаю проєкта передконвенцією і роздумую, кілько то гадок вплило в тих проєктах. Справді що себ булоб велике щасте єслиб протягом 5. днів Гл. Конвенція могла перейти згадані проєкти. Не хочу отже про них розписувати ся, але подам лиш дещо від себе.

1) Що до шкіл в старім краю, то розмету не накладати бо робить ся більший розмет, а члени ідуть там дедешевше. Нато повинен бути вибраний уряд з осібна і повинно ся подбати, щоби кожде Братство Р. Н. Союза, кождий Русин Українець поміг своїм дітям в старім краю.

2) Що до зміни назви Р. Н. Союза то повинно позістати так як-є, бо як нашому народови не шкодить, що має назву — „The Little Russian National Union of America“ так і не принесе хісна, єсли буде мати назву „The Ukrainian-Ruthenian National Union of America“. Прошу панів Делеґатів застановити ся над тим, хтоб поніс кошти. Чи не наш бідний нарід.

3) Словенська „Свобода“ повинна виходити, як виходила, бо як відомо є богато наших Братів, що не вміють читати по руськи.

5) Просить ся ухвалити XII. Головну Конвенцію до Перт Амбою, Н. Дж.

Василь Федишин,
секр. 168 Відділу.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів

відділів Р. Н. Союза просить ся братські оголошеня в справі мітінґів призначені до друку в рубриці „Рух в відділах Р. Н. Союза“ присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакциї найпізнійше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усі оголошеня, які прийдуть до редакциї пізнійше як в понеділок, не буть поміщені скорше аж на другий тиждень.

Олекса Стороженко. 11)

Марко проклятий.

(Дальше).

XII.

В найдальшім куті острова висока гора шпилем подралась до неба, а з того шпиля видко було Лубнї і Київський шлях, що по той бік Сули простяг ся ік замку князя Вишневецького. У сїй-то горі з-під кручі, неначе скеля, витріщились кілька печер, де колись, як розказують старі люде, ховав ся страшений змій. Од сих печер полою розляглась чимала поляна, оточена лїсом і густою зарослею чагарника, а там знов круто спускалась гора і обривистим берегом оточувала широке плесо. і байрак. На сїй-то полянї розташовав ся Кривоніс з своїм загоном. Атаманів курінь стояв по серединї, а наоколо містились, де припало, вовгурянцї: хто збудовав собі з лободи та з нехворощі халабудку, хто напяв на ратище керею або свитину, а деякі, неначе зьвірря, визирали з печер. Недалечко од куреня стреміли понаставлювані палї з залїзними списами і шибеницї. Більш може як двадцять чоловіка Ляхів сиділо на тих списах, а деякі, зачеплені крюком за ребро, мотались на шибеницях. Всї вони були ще живі і в невтерпучих муках стогнали і кричали, благаючи, щоб їх дорізали, добили і збавили од лютих мук. Страшно розносив ся той галас по гаю і одкликав ся наоколо луною. На деревах теж висїло кілька трупів, неначе волові туші, обідраних Ляхів; де з яких, з живих, здирали ще шкуру, і тими шкурами вовгурянцї вкривали атаманів курінь і свої халабудки, щоб заборонить ся від доща.

Кривоніс сидїв біля свого куреня, підкорючивши ноги, смоктав люльку і втїшав ся, дивлячись на муки Ляхів... Був з него козарлюга забісований. Глибоко позападали у лоб його очі і хижо, нечоловічим поглядом визирали з ямок. Довгий, кістлявий ніс його якось погнуло на бік, а бороду і широку челюсть виперло наперед. Непідголене і розпатлане волосся, жорстке як кнуряча щетина, стреміло до гори і закривало лоб і товсту шию. Широкі плечі, високі груди виявляли в його велику силу; з себе був високий, кістлявий, мов виплавлений з самого чугуна. Одягтий він був як і прості козаки, тільки в жовтих чоботях на срібних підковах, мабуть стягнутих з замордованого Ляха.

Кожний з загону Кривоноса, що порались біля Ляхів і швендяли по полянї, був з себе теж високий, гладкий, мордатий, вусастий, і хижо виглядовав з підлобя; видко було, що кожного приняли до гурту з проби і не дарма прозивались вони вовгурянцями...

Було ще рано, а народу вже чимало таки зібралось біля Кривоносового куріня; не забарились і наші сїроми. Аж на виду змінились вони, глянувши на муки Ляхів і почувши їх галас. Хоч скривдили Ляхи український люд і напоїли їх нестерпучею, однак не втїшались вони муками своїх ворогів, бо ще не загубили свого серця і не стратили жалю до ближнього, як дряпіжнї Ляхи і патери, що мордували неповинних собі на втїху і на зміну віри...

— Здоров був, пане-отамане! — поважно промовив Барило, підходячи до Кривоноса, а за ним і вся ватага обізвалась, і знявши шапки вклонилась отаманові.

— Спасибі, пани-молодцї, — прогугнїв Кривоніс, глянувши з підлобя на козаків: — а чого вам треба?

— Та того-ж, чого й тобі, — одказав Барило: — позбавить ся од ярпужих Ляхів і заборонить сьвяту віру, і наше життя, і наші козацькії вольности.

— Добре, пани-молодцї, добре; спробуйте-ж, чи є у вас сила заборонить те, що кажете... Обнесїть отсї камінюки, — Кривоніс показав на два камня обвязані веройвками, щоб латвій було їх захопить: — так коли хто з вас обнесе їх тричі кругом куріня...

— Чули вже ми про сї камінюки, — перехопив Барило, — нічого роскazувать, нічого вже і увержувать ся*). Так вибирають не людий, а волів, бач який більш потягне, той і дорожчий.

— Батька свого навчи... — прошопотів Кривоніс, насупившись.

*) увержувать ся — надривати ся.

— З того часу, як вигадали рушницю і пистоль, — казав Барило, — той став моцнїйший, хто не схибить стріляючи, а коли він ще розумний, то сховає тебе у кишеню, дарма що ти уродив ся такий запеклий і здоровий казарлюга. Ось подивись лишень, як у нас січовики стріляють!

Барило вихопив із-за пояса пистоль, навів на Ляха, що од мук корчив ся на палї, випалив — і Лях схилив ся на бік, а з-проміж очей задзюрчала кров...

— Що ти зробив, необачний?!... — скрикнув Кривоніс, схопившись: — чи ти знаєш, що він у мене сидїв уже з тиждень на палї, я б йому ще на кілька днів протяг мук...

— Як тиждень сидїв, — перехопив Барило, — то пора йому вже і вмерти!... Буде з Ляха і того, коли він відкида ноги!...

— Чого б ще бажать! — зареготавшись озвались деякі.

— Так, бачу, вам иродам жаль Ляхів?! — гримнув Кривоніс, підступаючи до Барила...

— Нехай вони до твого кривого носа поприлипають! — одказав Барило, узявшись за пистоль: — та не дуже, отамане, й гримай; не затим мене з Січи сюди прислали, щоб корить Ляхами, а щоб помогти вам дурням їх лущить...

Кривоніс, побачивши, що січовик не дуже його злякав ся, та й завзятий таки, бо вже й за пистоль хапаеть ся, одійшов од його. Далї з перегодом озирнув ся на козаків і вже без сварки промовив:

Ось-що приходить ся, пани-молодцї: минї треба не розумних, а дужих!... Мабуть між вами нема і одного такого, щоб не то що обніс камінюки круг куріня, а й з місця їх не зворухне?

— Чом нема, — озвав ся Кобза, — може й такий знайдеть ся, що обнесе і занесе твої каменюки.

— Чи не ти той, що занесеш? — спитав Кривоніс, глянувши на Кобзу.

— Може й той!

— Спробуй, побачимо!

Тимчасом на той гомін повилазили з своїх нор і халабудок вовгурянцї і чимала їх купа зблизилась до куреня, деякі посїдали, а другі попростягались черевом на траві, мов ті кабани, і палили люльки. Кобза підійшов до каменюк, огледів, позамотував руки у верйовки і твердим поступом поніс каміння. **Обніс круг куріня раз, в-друге і в-трете...**

— Глянь, глянь, — загомонїли вовгурянцї, — не взяв його кат, добре пре!... Послав нам Господь товариша, — гукали деякі і з радощів аж посхоплювались...

Не запинив ся Кобза од сього покрику, і ще тричі обніс каміння круг куріня.

— І минї Господь послав побратима, — загугнїв Кривоніс, підходячи до Кобзи: — коли ти такий удав ся, дак побратаймось. Кажи, як ти прозиваєш ся?

— Павлом та ще й Кобзою, — додав Кобза трохи запинившись...

— Хто-ж се тобі таке прізвище приложив?

— Запорожцї...

— Яка-ж з тебе Кобза! Та й не Павлом тебе звать, ти будеш у нас Павлюгою прозивать ся... Правда, пано-товаришї? — Кривоніс скинув оком на своїх вовгурянців.

— Правда, пане отамане, так так, — загукали вовгурянцї, — нехай буде Павлюга. Павлюга!...

— Постривай, пане отамане, — одказав Кобза, пильно глянувши на Кривоноса: — тогдї ми з тобою побраємось і я пристану до тебе, як ти усїх нас приймеш до свого загону.

— Вибачай, козаче, не то для тебе, і задля рідного батька не зміню своєї регули.

— Як не зміниш, так і не треба, — одрізав Барило, — він і у нас буде Павлюгою. А що, хлопцї, так, обіраєте його на ватажка? — скрикнув він, озирнувшись до свого товариства.

— Так, так, — гукнули козаки, — нехай буде нашим отаманом! нехай буде Павлюгою!...

— От і добре, нехай буде по вашому, — загугнїв Кривоніс: — теперички вже не обридати-муть*) минї, щоб приймав до свого загону; буде до кого приставать, буде кому і люд той збить до купи, що вештаєть ся по острову, неначе отара без вівчаря... Однак, козаче, — Кривоніс зблизив ся до Павлюги (так будемо теперички його звать), усе-ж таки ми зістанем ся побратимами і заприсягнем ся перед Господом, не вложити в піхву наших шабель і не покинуть списів, поки не викореним на Вкраїнї усїх Ляхів.

*) обридати — доїдати.

— Та вжеж-ж, бач, — одказав Павлюга, — не з тим і узялись за шаблї, щоб, теє, укладувать, і коли Господь поможе, то й викореним.

Аж ось, як так вони розмовляли, огласив ся галас по полянї.

— Ляхів ведуть! Ляхів ведуть!

І вовгурянцї купами поперли на зустріч козакам, що вели на арканах, з скрученими назад руками, кілька чоловік Ляхів.

Була се невеличка ватага козаків, що шасталась і пильновала побіля Київського шляху і захоплювала по дорозї тих нещасливих, що їхали до князя Вишневецького.

На таку звістку Кривоніс витріщив ся на Ляхів, баньки його забігали і заблищали як у гадюки, ріт судоргою розвело і зуби, рідкі і острі як у щуки, вискалились і заскреготїли...

Попереду вели високого і товстого Ляха, мабуть значного пана, бо був добре убраний, в блакитному кунтуші, підперезаний шалевим поясом, а за ним ще четирох. Позад ішло кілька чоловік незвязаних і за ними шляхтянка у шушонї, з дитинкою на руках. Бідолахи озирнувшись на мучеників, що сиділи на палях і мотались на шибеницях, звели очи на небо і звісили свої голови на груди: побачили, яка доля їх чекала...

— Здорові були, панове, як ся маєте? — зареготавшись скрикнув до їх Кривоніс, як вони зблизились до куріня.

Нї один з Ляхів не підняв голови, щоб глянуть на Кривоноса, і мовчки стояли перед отаманом.

— Чого-ж так замислились, чого зажурились?... Подивіть ся лишень на своїх родаків, — казав Кривоніс, показуючи на мучеників: — бачите, який ми їм бенкет завдали?... Нехай би оттак глянули на їх і ваші круленята та патери, побачили-б вони, іроди, що наробили... Не хотїли гемони мать нас за братів, нехай же теперички мають нас за ворогів. Може ви думаєте, що тільки ваш кровопийця князь Єремія вміє мордовать людей? Я його самого навчу ще лучше катувать: у його наші сїроми сидять на палях тільки по три днї, а у мене і більше тижня!... Та постривайте, ми й до його доберемось, не мине він моїх рук, по каплї виточу з його діявольську кров, живого з'їдять черви...

— Лжеш, хлоп, схизматик, — сьміло одказав Лях у блакитному кунтуші: — не народив ся ще той чоловік, щоб наложив руку на князя Єремію... Пострівайте, не мине і трьох днів, як він сам перевішає вас неначе псів і розтикає ваші голови по перехрестях!... Не сьогодня — завтра прийде до князя з Волинї три тисячі кварцяного війська... О, тогдї...

Кривоніс не стерпів такої одповіди. Мов вовк на ягницю, кинув ся він на Ляха і чим здужав, вдарив його по щоцї. Лях мов неживий бебехнув ся об землю, з рота і носа потекла кров...

— Отамане, — гримнув Павлюга, — не чесно бить звязаного чоловіка!

— Не чесно і заступать ся за ярпужих Ляхів! — загугнїв Кривоніс, хижо озираючись.

— Не за Ляхів заступаюсь, а за лицарську регулу!

— Бачу, про його вона не писана! — додав Барило.

— Нахаркать на ту регулу, котру запровадили у нас ті анахемські ляхи, що віддають Божі церкви жидам на оренду, зневажають присягою, що кляли ся на хрестї і сьвятому євангелїї!... Наша регула теперички — око за око, зуб за зуб, кров за кров, мука за муку!... Еге!...

Кривоніс одвернув ся до своїх вовгурянців і грізно додав: Як опаматаєть ся, здрать з його шкіру; гладкий, буде чим курінь вкрить... Сих трьох па палї, а сього сухорлявого на крюк, він довше висїти-меть.

Потім глянувши на тих, що були не завязані, спитав:

— А се що за люде?

— Се наші неборакп, лакизи, що з панами їхали, — одказали вовгурянцї...

— Так приставайте-ж, хлопцї, до сього отамана, — Кривоніс показав на Павлюгу, — і лущіть Ляхів: напийте ся на здоровя тією помстою, як у спасівку насищають жадобу з холодного родника...

— Спасибі тобі, отамане, за твою ласку, — одказали лакизи, вклонившись Кривоносу.

— А се що за вельможна панї з чортеням на руках? — запитав Кривоніс, глянувши на шляхтанку.

— Теж нечиста мати несла до Вишневецького, — загомонїли деякі з вовгурянців: — тамечки її чоловік жовнїрує у князя Єремії.

— І мабуть мордує наших братів і висмоктує з їх остатню кров! — Кривоніс хижо скинув очима на дитинку. — Бач, яке маленьке, у пелюшках ще, а вже воно найстарше, бо ляцького роду, круленя собі, матері його сто чортів у живіт, а як виросте бісеня, то й буде нас нівечить і пити нашу кров... бодай воно не діждало! — З остатнїм словом Кривоніс вихопив з рук матери дитину і вдарив її головою об камінь. Череп розлетів ся на дрібні шматочки і забризкав кровю і мізком матїр і тих козаків, що стояли наоколо... Шляхтянка скрикнула, підняла руки до неба і як нежива вдарилась об землю. Усї з жахом одступили назад і хутко стряхували з себе шматки мізку і черепа, неначе огневі іскри, щоб вони не спалили одежі.

— Привяжіть лишень сучку до стовба, — прогугнїв Кривоніс до своїх вовгурянців: — чим вигодовувать пявку, щоб висмоктувала з нас кров, нехай годує комарів, поки сама з голоду не одубіє...

Ті і потягли небогу...

— Що ти робиш, пане отамане, — загомонїли Барило, Павлюга і деякі з козаків: — побій ся Бога!...

— Ляхам своїм коханим розказуйте, а не минї! — гримнув Кривоніс визьвірившись. — Се-ж вони самі наварили собі кулїшу, нехай же теперички і тріскають, поки не луснуть!...

— Ходїм звідси, хлопцї, — озвав ся в юрбі Барило: — як бачите, нічого нам тутечки робить!... Мабуть і той змій, що колись у сих печерах жив, не лютовав так, як сей котолуп лютує.

— Ходїмо, ходїмо, — гомонїли козаки рушаючи, — на одну-б його гіляку з Єремою!

Гнида зупинив ватагу.

— Пострівайте, люде добрі, — сказав він, — поки я поражусь з Кривоносом об мойому ділї, може й вам доведеть ся вкинуть розумне слово і дати пораду.

— Радь ся, радь ся, — загомонїли козаки, — тільки швидче, бо вже нам обридло дивить ся на сього ірода.

Гнида підійшов до Кривоноса і так почав:

— Старий Гуня доброго тобі здоровля зичить, а Бубнівський протопоп Сьвіт посила своє благословеніє і наказує тобі, щоб ти був лицарем, а не катюгою...

— Нехай він батькови свойму лисому наказує, — перехопив Кривоніс насупившись, — або своїм бурсакам, а не минї. Кажи, чого їм од мене треба?

— Старий Гуня і Сьвіт зібрали в Прилуччинї чимале військо і наміряють ся поперти на князя Єрему; так отсе, бач, прислали мене до тебе порадитись, як би нам разом застукать іродового сина.

— Спасибі тобі за сю звістку... Давно вже пора угамовать гаспида!

— Так кажи: як, коли і де нам зібратись?... Чи нам до тебе прийти, чи ти до нас пристанеш, чи може з обох боків його обійти?

Кривоніс на таке запитаня не знав, що й казать, і стояв як телепень,*) чухаючи потилицю; далї надумавшись, прогугнїв:

— Як Павлюга зібє до купи увесь той люд, що зібрав ся на острові, тодї вчинимо раду і дамо тобі одповідь... Чи чуєш, побратиме, що я кажу? — додав Кривоніс, озирнувшись до Павлюги.

— Чую, — одказав Павлюга.

— Так роби-ж, що треба, навербуй собі загін, нехай тобі Господь помагає, а як навербуєш, дай минї звістку...

*) телепень — туман.

(Дальше буде).

КАЛЕНДАР.

СЕРПЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські съвята
29	Четвер	Образа Госп.
30	Пятн.	Мирона
31	Субота	Фльора. Лавра
1	Неділя	Вересень. Андрея
2	Понед.	Самуїла
3	Вівтор.	Тадея
4	Середа	Аґатоніка

НОВИНКИ.

Гайдамацтво польських сьвящеників. В ночи з дня 23. на 24. липня забавляло ся кількох українських академиків в Камінці струмиловій, сьпіваючи пісні в міськім городі. Около 12-ої години в ночи повертало домів 3 польських сьвящеників з кругольні в „Соколі" і зачали кидати на академиків камінєм. Нападені, хотячи переконати ся, хто їм робить таку несподіванку, пустились за напасниками та догонили їх, при чім не обійшло ся без метушні, серед якої потурбовано одного напасника. Щоб справи не виволікати на денне сьвітло, полагоджено її мирним способом. В той спосіб не дізнаєть ся сьвіт про те, чим займають ся польські сьвященики по ночах. „Słowo polskie" певно вдарить цілою силою на „rozwydrzenie polskich hajdamaków w sutannie".

Схизматицька аґітація в послідних часах прибрала на Лемківщині ґрізні розміри. Платні аґітатори під позором патріотизму їздять від села до села і заманюють людий до схизми та понижають віру батьківську. Часописи і брошури насилані з Росії і Америки, чорнять і понижають епископів, духовеньство, нападають на папів римських, нападають на сьв. Отців церковних, а за те російську церкву виславляють під небеса і тим приготовляють ґрунт для ширення православия. Аґітаторами православия є, на жаль, і католицькі сьвященики, як прим. о. Михайло Юрчакевич, парох в Чорній, пов. Горлицького на Лемківщині. Він так займав ся ревно ширенєм православия, що перемиський епископ Чехович мусів його засуспендувати.

Московські шпіони і зрадники. Головний герґот московських шпіонів в Галичині, Семен Бендасюк, той сам, що через його руки йшли рублі від російського правительства для галицьких кацапів, лишив ся в слідчій вязниці, без — Колдри, подібного йому кацапського герґота, що сидів в криміналі, підозріли о шпіонажу в хосен Росії. Суд випустив його із слідчої вязниці за кавцією 8.000 корон. Колдра буде вводати перед судом з вільної стопи. — Великий переполох викликала серед москвофілів ревізія, переведена дня 29. липня у москвофільських діячів в Галичи, а то Льва Павловського, Остапа Крижановського, Андрія Масляка і Миколи Сеника. Москвофіли були упереджені про ревізії і попрятали всьо, що їх могло скомпромітувати. Все таки найдено докази, що вони стояли в зносинах з Бендасюком.

Пожежа в Копичинцях. В ночи з 6. на 7. серпня повстав в Копичинцях в середмістю огонь. Згоріло 12 жидівських, середновічних рудер. Причина огню покищо незвісна. Огонь зльокалізовано таки завдяки розпучливим заходам самих пошкодованих та загрожених. Ні один дім не був обезпечений в „Дністрі".

Відзначенє „Дністра". На міжнародній протипожарній виставі в Петербурзі міністерство торговлі і промислу признало українському товариству асекурацийному „Дністер" у Львові бронзову медаль за успішний розвій операций товариства. Як бачимо, наше товариство „Дністер" знайшло признанє на міжнародній виставі у справдішних Москалів, тілько не може знайти признаня у галицьких доморослих „москалів", що всіми силами аґітують проти „Дністра".

Страх перед українством в Росії. Міністерство внутрішних справ поручило ґубернаторам українських ґуберній зібрати й подати міністерству відомости про число всіх бібліотек з українськими книжками, про українські народні часописи, про громадські просьвітні, кооперативні й инші орґанізації, в яких головною мовою є мова українська.

Австрійські зрадники. В Чернівцях розвязала поліція кацапське студ. тов. „Орель". Причиною розвязання було переступленє зачеркненої статутом діяльности і тому — як каже дальший мотив зарядженя власти — що товариство не відповідало законним услівям свого єствовання. На зборах сего товариства закінчив один з членів свою промову такими словами: „За Росію і її ідею".

Темнота селян. Добровільне т-во пожарне в Будаях на Київщині виїхало оноді в ночи на ратунок до сусідного села Глеваха. Селяни Глевахи приняли пожарників ворожо і спиняли ратунок. Так само нерозумно поступила сільська старшина, яка відмовила пожарникам всякої помочи. Пожарне т-во внесло з того приводу жалобу до київської ґуб. земської управи. Такого темного села як Глевахи, без сумніву вже нема в Галичині.

Страшна копальняна катастрофа. В Бохум, головнім центрі надренського промислового реviру, лучила ся страшна копальняна катастрофа спричинена вибухом ґазів. Жертвою її впало близько пів тисячки робітників, головно Поляків, котрих тутки в характері копальняних робітників працює дуже богато. На першу вістку про катастрофу все, що жило, пішло на поміч. Розмірів катастрофи не можна очевидно змірковати. Досі видобуто з копальні 126 вбитих робітників, 2 тяжко, а 22 легко ранених. Міністер торговлі і старший президент Вестфалії приїхали сюди на припорученє цісаря та висловили іменем цісаря співчутє зарядови копальні з приводу страшної катастрофи. Стверджено, що експльозія відбула ся рівночасно в двох місцях. Кілька дрібних пожеж зараз погашено. Ратункова акція йде пиняво.

Нещасливі пригоди і катастрофи. З Великого Вараждина доносять про нещасливий випадок в тамошній винниці. Именно підчас стріляня до хмар в ціли відверненя бурі, один винар доторкнув ся горіючим папіросом мішка, в якім находило ся 30 клґр. пороху, в наслідок чого наступив вибух. Властитель винниці і 4 дівчата смертельно покалічені. Дві дівчини небавом померли. — В однім селі недалеко Варшави завалив ся поміст нового нескінченого будинка, а розвалини присипали 19 дівчат і 4 хлопців. — В Маґдебурзі на Старій Лабі зачіпив човен, у якім сиділо молоде товариство, на дротяну линву недалекого корабля і перевернув ся. Двоє дівчат і один молодець утонули. — З Київа доносять, що підчас обертаня корабля филі спричинені рухом корабля перевернули моторовий човен. 13 осіб утонуло. — Коло рога сьв. Магдалини зударив ся корабель „Empress of Britania", котрий належить до підприємства зелізниці „Pacific" з англійським кораблем „Helvetia". Сей останний пішов на дно. Залогу виратовано.

Розводи в Европі. Що до числа супружих розводів стоять европейські держави в отсій черзі: На 100.000 осіб припадає розводів: в Швайцарії 43, у Франції 33, в Данії 27, в Пруссах 21, в Англії 17, в Норвеґії 15, в Голяндії і в Бельгії по 14, в Баварії 13, в Швеції 10, в Австрії 8, а в Финляндії 6. Як з сего видно, в некатолицьких краях є число розводів більше, ніж в католицьких. До збільшеня числа розводів в Швайцарії причинило ся ухваленє закона, що улекшує розводи.

Заговір російських моряків. В Петербурзі зачала ся в сих днях перед воєнним судом велика розправа проти 67 моряків балтійської фльоти, обжалованих о участь в революційнім заговорі. На панцирнику „Двина" завязала ся в 1910. р. орґанізація, яка наміряла приготовити ворохобню всеї балтійської фльоти. Филії сеї орґанізації потворили ся по всіх панцирниках і кружляках. Акт обжалованя каже, що ворохобню зорґанізували соціялісти, а вибух мав наступити в 1912, або 1913 р. Заговірники наміряли повбивати офіцирів, заволодіти кораблями та арсеналом в Кронштаді, а відтак ударити на Петербург, збомбардувати його і завести войскову диктатуру. Розправа відбуває ся при замкнених дверах і потриває кілька тижнів.

Дивна пригода. У Миколаєві в Росії сими днями зроблено цікаву операцію одній жінці, що три роки ходила вагітною. Дитина зовсім закаменіла й нежива, а жінка по операції почуває себе цілком добре. Серед місцевих лікарів ся незвичайна подія викликала велике зацікавленє.

Щасливий робітник. Головна виграна державної австрійської льотерії в тягненю льосів дня 4. липня с. р. в сумі 200.000 корон припала робітникови Цуфальови в Прішельці коло Іґнави. Цуфаль купив льос в одній трафіці. Трафікантці обіцяв 200 корон нагороди. Коли щасливого робітника запитали, що буде робити з тими грішми, відповів, що гроші дасть до щадниці і буде працювати дальше.

З житя розбишаки. Російський письменник Беренштам подав в „Речі" цікаву характеристику казочного кавказького розбишаки Зелімхана, котрий від ряду літ скриває ся щасливо перед російським військом. Зелімхан — пише Беренштам — уходить за казочного героя не лише у населеня Кавказу, але і у російської інтеліґенції, а навіть війська і поліції. Як примір зручности в вихоплюваню з найтруднійшого положеня і зухвалости подає такий факт: Було се на одній малій стациї на Кавказі. До поїзда спішить старенький православний духовний з тяжкою валізою в руці. Двигає сам, бо на такій малій стациї нема обслуги. Начальник стациї побачивши старенького батюшку, хотів услужити йому і занести валізу до воза. Батюшка відпрошував ся і не віддав валізи начальникови, лише поблагословив його і дав ся поцілувати в руку. Під ту пору був на стациї також військовий начальник. Приїхав сюди, щоби зібрати деякі вісти про Зелім-хана і оголосити нагороду за його зловленє. Побачив всїдаючого вже до зелізничого воза старенького батюшку, підійшов до него і жертвував йому свою услугу.—„Ну, неси, мій сину"—відповів батюшка і віддав валізу. Офіцер заніс валізу до воза, а відходячи поцілував руку старця. На другий день одержав військовий начальник лист: „Слухай, начальнику, шукаєш мене і розголошуєш нагороду. Знай, що валіза, котру ти ніс вчера, була наповнена кулями і одна з них поцілить тебе скорше, ніж мене найдеш. — Зелім-хан".

Страшна пожежа степу. З настанєм горячого літа починають ся в Росії пожежі степів. Сього року із-за страшної посухи вони повторяють ся дуже часто. Одна мабуть із доси найстрашнійших пожеж степу навістила ґубернію Турґай. Ранним ранком показали ся нечайно на степу великанські хмари диму, що вказували на страшну пожежу. Тому, що огонь на високій траві дуже скоро ширить ся селяни мусїли чим скорше ратувати власне житє, не думаючи вже про майно. При сильнім вихрі обняв огонь небавом сто квадратових верст. Огняні филі, високі на яких три метри, гнали шаленою скоростю в напрямі вихру. У воздусі літали огняні сніпки перстяг жару був такий сильний, що уносив цілі дернюки, горіюче гіле і ин. 6 метрів у гору та кидав ними сорок метрів далеко. Людям і звірятам було тяжко ратувати ся. Найчастійше перешкоджував їм дим і полумінь, що виходили з сього горіючого моря. Жінки та діти падали знесилені на землю. Їх тягнули на силу люди, щоби ратувати від неминучої загибели. Та все те було би на ні що не здало ся, якби на щастє не добили ся до недалекого озера. Всї вони схоронили ся до нього, як найглибше могли. Тут стояли сотки людий окружені вколо поломіню, яка безсила кружляла й шипіла над берегом озера. Богато мешканців степових сіл завчасу спалили великі площі тай тут схоронили своє майно. Вкінци впав великий дощ і він придушив степову пожежу. Та згинуло й попекло ся богато людий. В селі Карпіновка згоріло 5, в авлі Таґліново 3 людий. Крім того згоріло богато худоби.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ УВАГИ І ПРОЄКТИ.

(Продовжене з стор. 2-ої).

51.

За тих кілька тижднів вже пересилалась маса проєктів на шпальтах нашого орґану „Свобода“.

До тих всїх проєктів браку є додалиш одно питане: Чи ті всї про кти, над котрими неодин собі мотав голову, позістануть і на дальше на папері? Чи перемінять в ділo і принесуть пожадану користь не тілько для орґанїзації Р. Н. С. але і для цїлого загалу Руси-України на американській земли.

Єсли так, то і я від себе додам пару слів, над котрими так само повинні застановитись а іменно в справі напряму нашого орґану „Свободи“. Як раз під сю пору, коли кождий застановляє ся над ріжними проєктами, то не від річи булоб застановитись і над тим, в якім дусї і напрямі наш орґан „Свобода“ повинен бути редаґований.

Кождий гаразд знає, що в теперішнім переломовім часї через два послідні роки напрям нашої часописи зміняв ся пару разів. І як раз тепер заходить питанє, чи напрям „Свободи“ як орґан Р. Н. С. має прибирати вже иншу краску що конвенції, чи повинен бути один і все той самий напрям одна цїль, одна мета?

Часопись „Свобода“ повинна мати один напрям і одну витичену дорогу раз на все, і повинна бути сьвітлом правди і осьвіти всїм Українцям в Спол. Державах, а не руководитись жадними особистими валядами. „Свобода“ повинна бути висловом думок цїлого загалу членів Р. Н. С., понеже на се є орґаном. Повинна мати на меті швидке і вірне інформованє читаючої публики, а рівночасно подбати про розширенє сїти кореспондентів так в Сполучених Державах, як і в Галичині, на Лемківщині, Угорщині, Росії, Бразилії, Канаді, словом усюди де лиш переживає наш народ. Часопись „Свобода“ повинна звертати пильну увагу на всї політичні, суспільні і економічні прояви нашого житя на американській земли, та не спускати з ока розвитку нашого письменьства і штуки.

Цїлею „Свободи“ повинно бути добро не тілько членів орґанїзації, але і цїлого українського народу в Америцї. А понеже другої так обширної часописи поза „Свободою“ не маємо якаб заспокоювала поза орґанїзацією всякі потреби народні, тому не вистарчає, що „Свобода“ є нашою спільною власністю але вона мусить бути рівночасно зеркалом наших мислей, прагнень, житя. „Свобода“ повинна бути редаґована через нас всїх, понеже редактор є за слаба людина, щоби міг сам нам все представити, так як є і повинно бути.

Дальше уважаю за відповідне щоби редактор часописи був вибраний і одобрений Конвенцією як і всї другі головні урядники Р. Н. С.

Вибраному і одобреному Конвенцією відвічальному редакторови, повинна Конвенція подати напрям редаґовання часописи, щоб сей напрям був висловом волї цїлого загалу; тоґди такий відвічальний редактор буде знав, по котрій дорозі має йти і не буде оглядав ся на жадні одиниці та хотяйби і найвисших урядників, бо він не буде залежав від них, тілько від цїлого загалу. Тим самим мине ся всїх непорозумінь. Відвічальний і головний редактор вибраний Конвенцією як і всї головні урядники Р. Н. С. повинен би вложити до каси Р. Н. С. бонд, на забезпеченє, що єсли би своїм нерозсудним редаґованем або яким поступком наніс шкоду орґанїзації, Р. Н. С. на тім не потерпів.

Далї уважаю за найвідповіднїйше щоби головний і відвічальний редактор, котрий зістане вибраний на Конвенції другого радактора сам собі вибирав після свого уподобаня і кого він буде уважав за найвідповіднїйшого, а не щоби урядники Р. Н. С. зїздились на засїданя і вибирали другого редактора, та наносили непотрібні кошти орґанїзації.

Що до платнї, то тілько Конвенція повинна ухвалити головному і відвічальному редакторови після його здібностий і праці: як також Конвенція повинна назначити платню для другого, спів редактора, котрого, як я згадав, повинен сам покликати сам головний відвічальний редактор.

Наприкінци верну ся ще раз до редаґованя і дописий. Звичайно буває, що в тій або тій місцевости чи там плейсї скоілась якась новина, котруб варта дати до відомости цїлому загалови. Отже по мойї гадцї члени не повинні зраджуватись тим, що не суть може біглі в письмі. Редакція є від сего, аби Ваші мисли, жаданя і кривди подавала на папір в властивій і відповідній формі. Ви хотяй своїми спрацьованими руками не вмієте ставити ладних букв і будувати ладних речень, але зато не один з Вас відчуває більше як як хто небудь.

Що Вас болить, Ваші мисли, Ваші погляди на ріжні справи, все те повинно ся відбити в Вашій ґазеті. А єсли будемо йти і шукати правди то знайдемо її.

Стефан Миляннович,
Предс. Тов. „Сокіл“ в Джерзи Сіти і від. 170. Р. Н. С.

52.

Читаючи з увагою передконвенційні уваги і проєкти, зауважав я, що наші Союзовцї дуже інтересують ся нашою славною орґанїзацією. То і я, як член нашого Р. Н. С. хотівбим докинути під розвагу п. Делеґатам і Делеґаткам пару точок. Ось вони:

1. Хотївши, щоби наша орґанїзація стала на рівнї з другими орґанізаціями, повинні пани Делеґати добре застановити ся над проєктами з передконвенційних уваг. Нам не потрібно оплачувати двох секретарів в Р. Н. Союзї; один секретар може сповняти всї тоті обовязки зглядом Союза, розуміє ся, за більшою пенсією, також, щоби міг собі сам помічника оплатити меншою оплатою, так щоби такий помічник не залежав від когось иншого, тілько від секретаря.

2. Так само, щоби і один редактор за більшою оплатою (пейдою) міг собі оплатити помічника; а менаджера цїлком не потрібно, бо такий відвічальний редактор може його заступити.

3. Головного орґанізатора цїлком не потрібно, бо місцеві відділові орґанізатори можуть орґанїзувати для добра Р. Н. Союза так для нашої слави тут в Америцї.

4. „Свобода“ повинна бути поучаючою, а не так як свого часу що була заповнена лайками. Церков і релїґію, лишити на боцї. В „Свободі“ не мають бути поміщувані такі огидні річи, як були свого часу, бо такі, дописи спричиняють роздори в народї та упадок нашої славної орґанїзації. В „Свободі“ рівнож не повинно бути тілько алвертайзментів, що є до тепер, бо Клевляндська 11 та Головна Конвенція не ухвалила побільшити обєм „Свобода“ на адвертайзменти, тілько для добра членів Р. Н. С. і читачів „Свободи“.

5. Словенської „Свобода“ абсолютно не треба бо то єсть ганьбою для нас і нашого народа як тут в Америцї так і в Старім Краю, що ми місто лїзти до гори, ступаємо нисше і нисше. Так довше не повинно бути і зістати.

6. Що до зміни назви з Малих Росіян на Русинів Українців, я єсьм за тим, щоби вже раз положити конець тим Росіянам; ми не є, не були і не будемо Росіянами. Що до коштів зміни чартеру і відзнак Р. Н. С. то на се суть гроші по банках з котрих можна покрити кошти зміни так щоби не нарражувати членів Р. Н. С. на видатки.

7. Що до Конвенцій, то також прикро членам поносити такі великі кошти що два роки і тому я єсьм за тим, щоби вибирати уряд щонайменше на 3 роки; тим також защадить ся пару соток або і тисяч долярів а з таких ощадностий від біди можнаби покрити кошти зміни чартеру і назви, з „Малих Росіян“, на Українців.

8. Нам не треба того славянського Еміґраційного Дому якого членом є наш Р. Н. С. і платить пару соток долярів річно. Наші еміґранти не мають з того дому найменшої користи. Отже тих 2 центи, котрі члени платять, можна обернути на якусь иншу річ, як пр. Фонд Шкільний в Галичині; оскільно більше тим підпомогло би ся наших Братів!

Тих пару точок мав я на гадці подати п. п. Делеґатам і Делеґаткам під розвагу. Радьте п. п. Делеґати і Делеґатки над розвоєм нашої славної орґанїзації, тої нашої твердинї.

Онуфрій Будник,
член від. 108.

53.

Найважнїйшим питанєм нашого житя і будучности народа се школа. Переглядаючи до тепер подані проєкти не можу ними чогось вдоволити ся. Так тяжкі до виконаня, що мимоволї повстає думка, чи незакинути їх, а спробувати в якийсь инший спосіб ратувати наші дїти а тим самим і нас самих від неминучої загибели. Бесїдуючи з поважними людьми о потребі наших шкіл с. є. о потребі вихованє собі інтелїґенції як лоерів, лїкарів, учителів і др. кождий дуже радо годив ся на сей проєкт. Іменно: Не ставити нам відразу великих шкіл — в найлїпшім разі в силї ми лиш одну отримати на цїлу велику Америку — але стараймо ся допомочи матеріяльно здібним дїтям кінчити high school а опісля університет. Се буде о много лїпше і користнїйше для нас, бо анї не буде нас так дорого коштувати і будемо в силї випродуковати більшу скількість інтелїґенції. Бо аби з (будучої) бажаної „руської школи“ був пожиток то мусить ся в тій школї то само учити і такі самі професори учити, як в школах які суть по ріжних місцях, т. є. по анґлїйски і анґлїйські учителї. А до тих шкіл може і тепер учащати наша молодїж а то тим лекше, що майже в кождім більшім місточку або плейсї суть high school, до котрих чи то пішо чи треном або карою легко доїхати. А причина, чому дїти наших Русинів не користали до тепер з шкіл, се брак заохоти, нерозуминє користи із шкіл а вкінци брак гроша.

Єсли сегорічна конвенція схоче зробити щось доброго для будучности нашого народа, то лїпшого не може зробити, єсли постарає ся той проєкт впровадити в житє. В тій цїли вибере осібний комітет шкільний із зголосивши ся сидячи по сьвідоцтвах, вибере найздібнїйших і відповідно до їх потреб ухвалить їм поміч грошеву. Такий ученик що півроку мусить заслати на руки комітету своє сьвідоцтво а комітет відповідно до сего або продовжає або незаслуженому відмовляє запомогу. Що більше такий ученик може зложити „реверс“, що коли прийде до свого кусника хлїба після своєї можности буде звертав назад до фонду шкільного. А щоби такі студенти отримувані руським грошем не забули, чиї они сини — чиїх батьків — та щоби колись був для нас пожиток з них, мусїли би додатково учити ся самі приватно своєї історії і литератури і що року перед комісією здати з того якийсь іспит. Маючи вже кількох або кількадесять укінчивших high school в місцях, де їм було найдогіднїйше, післало би ся їх разом на університет до одного міста чи то New York, чи Boston, чи Baltimore і можна би тоді спровадити для них спеціяльно якогось професора з краю, котрий би викладав для них руську історію і літературу. І так подвійну цїль осягнули би. Користали з університету і своїм рідним духом скріпились ся.

Подібно сей комітет запомагав би і учеників, котрі хотіли би кінчити business College т. є. платив би для них на книжки, за такси і т. д. А до таких business College ходити є дуже догідне і кождий може з них користати, бо для одних суть години науки в день, а для других вечерами.

Випровадивши в сей спосіб наших дїтий налюди, можна тоді сьміло забирати ся до будови власних шкіл, де будуть вже учили наші кваліфіковані училї відповідно до жадань америк. права.

Фондом шкільним завідувавби Уряд Р. Н. С. а сей шкіл. комітет предкладав би і рішав, кого і в якій сумі треба спомочи.

Хоч так богато вже писало ся про зміни статутів, то поммо всего того ще за мало писало ся. Наші статути потребують основної зміни. На дотеперішних конвенціях мало на се звертали уваги, бо так видко, що ті статути роблені прихапцем, зложені так, що одні параґрафи противорічать другим, суть неповні і не ясні, оден розуміє їх так, другий инакше. А через то легко над'ужити параґрафів. Длятого вибраний статутовий комітет повинен взяти ся зараз до праці і не чекати аж хтось на їх руки принесе вже готовий проєкт, але зійшовши ся разом перестудіювати добре параґраф за параґрафом і самим виступити із змінами статутів. На то чейже їх вибрало ся перед конвенцією, аби мали час до праці бо не добре відкладати аж до послідної хвилї на саму конвенцію, бо се як раз причиною, чому такі недостачі в статутах.

От примірoм § 9. мало зрозуміти зле аж одинайцять (11) відділів. Сей параґраф говорить: „відділ має право вислати на конвенцію за делеґата такого члена, котрий мусить бути членом сего відділу і Р. Н. Союза що найменше 6. місяців і мусить бути письменний“. Але сей параґраф може хтось зле поняти, іменно може його хтось так зрозуміти, що до дня вибору т. є. коли відділ вибирає його а радше призначує його бути делеґатом. мусить вже бути членом відділу і Р. Н. Союза найменше 6 місяців. Єсли би так хто хотїв розуміти сей параґраф (§ 9), то тоді він мусїв би звучати так: кождий відділ висилає (не пише вибирає бо між „висилати“ а „вибирати“ є велика ріжниця, ве-

(Продовжене на стор. 6-ій).

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.50
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Передконвенційні уваги і проекти.

(Продовжене із стор. 5-ої).

силати можна вже тілько вибраного!) отже „кождий від. висилає делеґата на конвенцію, котрий мусить бути членом від. і Р. Н. С. що найменше 7 місяців, коли возьмемо на взгляд, що більше як місяць наперед вибирає ся делеґата, бо тілько вже місяців буде членом відділу і Р. Н. Союза з днем конвенції т. є з днем, коли такий чоловік став дійсним делеґатом конвенції. Бо з хвилею, коли відділ вибирає когось делеґатом, він еще не є правдивим делеґатом, лиш отримує право стати ся делеґатом в будучности т. є. на конвенції. Що більше такий вибраний відділом делеґат може брати участь і обрадувати на конвенції аж тоді, коли верифікаційний іменований головним предсідателем на самім початку конвенції по перегляненю можливих протестів проти делеґатів комітет, узнасть і оголосить їх правними або неправними, т. є, важними або неважними, як се § 24 виразно а § 19 в части говорить. А коли § 9 не приписує інакше, то мусимо його розуміти так, що право іти на конвенцію яко делеґат має сей член, котрий, хочби одним днем, перед конвенцією скінчив шестий місяць, як є членом відділу і Р. Н. Союза без огляду на се, чи він в часі, коли його вже вибрали делеґатом був вже повних шість місяців членом відділу і Р. Н. Союза чи ні, бо о тім ні одним словом в статуті не згадує ся, (гляди § 286).

Шість відділів, видай не повідомило гол. рек. секретаря на 30 днів перед конвенцією о виборі делеґата. Я не можу ніяк зрозуміти, чому аж 30 днів має лежати повновласть у гол. секретаря? Думаю, що если би лишень 15 днів лежала, то з того такий самий був ди хосен. Уважавбим таке повідомленє на 30 днів наперед за корисне, наколи би головн. секретар рекорд. оголошав їх сейчас в „Свободі“, щоби делеґати мали час межи собою обрадити ся чи то над зміною статутів або над другою якоюсь справою корисною для Р. Н. Союза, — або щоби відділи, котрі не посилають делеґата, бо не мають такого відповідного чоловіка між собою, а не хотячи наражати Р. Н. Союз на кошта, могли передати делеґатови другого якогось відділу своє заступництво, або наколи би гол. Уряд потребував спису делеґатів на те, щоби міг вистарати ся для них о половину ціни їзди просячи о се ріжні тренові компанії; але наколи того всього не робить ся і ані до того всього сей § 19 не уповажняє, то думаю, що той § 19 є без всякого здорового змислу. Отже предкладаю, щоби сей параґраф 19 змінити так, що кождий відділ має найпізнійше 15 днів перед конвенцією повідомити гол. секретаря о виборі делеґата.

§ 14. каже так: „Головні урядники мають право забирати голос на конвенції у всіх дебатах, внесенях, резолюціях і дискусіях, але не мають права голосувати над ними, лишень при виборах на урядників“. Думаю, коли можна їм голосувати при виборі на урядників то так само повинні голосувати і при всіх внесенях тикаючих ся справ Р. Н. Союза, з виїмкою, если є голосоване над вотум довіря його. Тоді кождий буде бачив, що має сьмілих і певних себе урядників. Отже вношу в тім напрямі сей § змінити.

В Р. Н. Союзі є також якийсь уряд головн. лікара, котрого іменує голов. предсідатель (§ 262 нов. ст.) а обовязком його є одобрити сьвідоцтва місцевих лікарів (§ 263), котрих також іменує або усуває гол. предсідатель (§§ 264 і 268).

Ріжно говорять про місцевих лікарів; одні, що недбало оглядають, другі, що зовсім нич лиш оком кинуть — а платити треба. Що так голов. лікаря як і місцевих потреба доконче, кождий мусить признати, если пригадає собі пословицю: не все золото, що блищить ся — не кождий чоловік здоров, що на око добре виглядає. А ліпше є мати менше число а здорових членів ніж назбирати слабих, за котрих, не чекаючи на жадні припадки нещасливі, треба складати розмети. Ще до тепер розказують собі, як то оден з наших перших сьвящеників орґанізовав до Р. Н. Союза. Зайшов раз до одного дому і став намовляти, аби вписали ся до орґанізації. Але люди не дуже були охочі приступити, одна лиш жена на око здоровезна приступила до сьвященика і каже: впишіть мене, бо вже до кількох хотіла я приступити, але чомусь мене не хотіли приняти. Сьвященик поглянувши на ню, що нічого собі жінка і записав. Та не минуло і двох місяців, як она умерла, бо показало ся, що мала в нутрі якусь хибу, хоч на око виглядала собі здорова. Отже лиш лікар може пізнати стан чоловіка і охоронити орґанізацію від страт.

Але дотеперішнє іменоване так гол. лікаря як і місцевих через гол. предсідателя є невідповідне. Проте вношу: **Головного Лікаря**, котрий мусить бути Русин-Українець, **вибирає конвенція. Голов. лікар** (іменує) **назначує і потверджає місцевих лікарів, котрі мають виповнені бляннети заслати впрост на його руки.** В той спосіб місцеві лікарі знаючи, що мають над собою лікарську контролю, будуть совістнійше оглядали нововступаючих до Р. Н. Союза. Рівнож дуже **добре було би, наколи би вступаючий платив враз із вступними і лікарську належитість до каси Р. Н. Союза** а чи то Гол. лікар чи Гол. Уряд виплачував би місцевих лікарів. Так має ся річ по всіх асекураційних товариствах.

Також §§ 87 і 90 нов. ст. про тростісів треба раз упорядкувати і не брати їх хибно за тосамо що теперішних гол. урядників, бо **они можуть бути гол. урядниками але не мусять бути ними;** як також головні урядники можуть бути тростісами хоч заразом не мусять бути.

о. Д. Хомян.

54.

В імени нашого Братства Ч. 104. Р. Н. С. в Перт Амбой, подаємо проєкти добре обдумані і обговороні цілим нашим Братством.

1) Розмет нехай остане як давнійше.

2) Уряду менаджера осібно платного не потреба. Сей уряд може сповняти при своїй роботї один зі старших складачів. Він працює яко складач, а коли хто прийде з роботою, відбирає її і старає ся, аби була належито зроблена. Він і виплачує персоналови платню. До такого занятя найліпше надає ся фаховий чоловік.

3) Уряд змінити; хто з панів урядників свої повинности виповняв совістно сего затримати на дальше.

4) Платню головним урядникам має ухвалити Конвенція.

5) Секретар має бути один з помічником, бо се буде танше і ліпша робота, бо помічник буде залежати від секретаря. А так оба секретарі один від другого незалежить.

6) Так само редактор має бути один з такою платнею, аби тримав собі помічника. Видавати ґазету має так, аби не мішав ся до справ церковних; нехай пильнує справ Союзових.

7) Ухваляємо, щоби „Свобода“ ніколи не уближала нашому Преосьв. Владиці.

8) Наше Братство жадає, аби на Конвенції ухвалено перепросити Преосьв. Владику і просити назад на покровителя Союза.

9) Що до Духовного Управителя, то підпираємо проскт п. Ів. Ваверчака, аби просити Преосьв. Владику о 3 кандидатів, а одного з них Конвенція вибере на Дух. Управителя. Наше Братство цілком не годить ся з тим аби ми не мали свого Дух. Управителя.

10) Може декотрі хотілиб, аби не було сьвящеників в уряді, але після нашої гадки нам конче потреба і кількох сьвящеників, бо вони люди інтеліґентні і учені і нам їх помочи нераз потреба. Тому такий що виступає проти сего, нерозуміє справи і добра Союза. Тому предкладаємо, аби як давнійше так і тепер був директором сьвященик найблизше замешкалий, який мавби надзір безплатно над цілою друкарнею.

11) Ухваляєм, аби діточий Союз зорґанізувати як в „Соединенію“, то є аби мав свої відділи.

12) Головний орґанізатор має бути як давнійше.

13) Конвенція має бути ще якийсь час що 2 роки, бо ще не стоїмо на своїм місци.

14) Слідуючу Конвенцію просимо ухвалити до Перт Амбою.

15) Єслиби котрий з панів делеґатів зачав робити заколот, ухваляємо, аби такого зараз вишмарити чи там випросити за згодою більшости голосів за двері.

В імени Братства Сьв. О. Николая Ч. 104. Р. Н. С. в Перт Амбой.

Николай Ваверчак, предс.
Кузьма Шкурат, секр.
Роман Сидор, кас.

55.

Наша орґанізація Р. Н. С., котра в теперішний хвилі є майже першою орґанізацією на цілій Україні Руси, — істнує вже 18 літ. В часї свого 18-літного істнованя, наш Р. Н. С. випровадив тисячі братів в дорогу вічного відпочинку, тисячам вдовиць та всілякого рода калік подав руку помочи; ба й тепер висше 14.000 братів Союзовців в часї потреби ожидати муть милости.

Всї ті діла є великої ваги, та коштували вони не мало труду, не мало праці, а ще більше гроша, а навіть колись не колись й неприємности. Все то перетерпіли наші Союзовцї і їх провідники, ба навіть й хоробро. Честь і слава їм!

Однак все те було й є лиш кормом матеріяльним, кормом тїлесним, що до дальшого істнованя нашої орґ. Р. Н. С. цілком не вистарчає; а хотяй би се мало нас Союзовців й задоволити, то наша орґ. Р. Н. С., щоби показати дорогу цілому українському народови на землї Вашинґтона, повинна постаратись о корм души, а тим є власне „Просьвіта“. Братя Союзовцї знаєте дуже добре, що вже послїдна пора взятись до науки, до просьвіти, бо колиб прийшлось нашій орґ. Р. Н. С. здати „рахунок совісти“ з праці на полї просьвітнім, то вислїд бувби так маленький як „зеро“.

Тому урядники відділу 179 Р. Н. С. в Ст. Люіс, Мо. в імени цілого Товариства ім. Богдана Хмельницького просять, щоб ся найблизша Конвенція дала початок праці на поли просьвітнім.

Початком тим повинно бути основане фонду „Українських шкіл в Америці“ по 10 ц. від кождого Союзовця на місце фонду Народного і фонду Еміґраційного. Тим фондом а притім всілякими побічними жертвами Р. Н. С. повинен основати десь Семинар Учительський, а колиб мале число учителів було уже готове до праці, тогди сьміло взятись до орґанізації „Народн. українських шкіл“ по місцевостях де є відділи Р. Н. С. Отже ви Панове делеґати впровадьте се величезне колесо в рух, а загал не пожалує праці до сего діла, а навіть й гроша, коли сего буде вимагала потреба. Лиш до праці братя Союзовці, випалюйте цеглу на Український семинар учительський, з котрого виходити муть люди, які будуть вповувати у серця ваших діточок правдиве зерно просьвіти. Дальше закладайте школи, з котрих ваші діточки виходити муть зрілі і сьвідомі своєї народности.

Дехто з наших Союзовців певно погадає собі, що то все неможливе. Нї, ми лиш почнїм господарювати в нашій орґ. троха на меншу скалю як до тепер, а ощадимо богато гроша.

П. Шаршонь в однім з послїдних чис. „Свободи“ заявив, що й нашій орґанізації Р. Н. С. є около 4.000 Словаків й що їм треба видавати „Свободу“ по словенські. Ми, низше підписані Союзовці, в імени висше згаданого Товариства, сему противні, бо наколи 4 тисячі Українців належалоб до „Словенської Єдноти“ й зажадали від неї для себе часописи редаґованої по руськи, то певна буде відповідь: „Учте са по словенску“. І навіть малиб рацію. Так само й у нас: словенської „Свободи“ не потреба, позаяк наша орґ. Р. Н. С. не є ще міліонеркою, щоб була в силї видавати всілякого рода часописи. По друге нема чого боятись, щоб Союзовці Словаки повідступали, бо они добре знають, що у других орґанізаціях також того не узискають. Отже й ті гроші, які видасте на словенську „Свободу“, вложіть до висше згаданого фонду, а колиб пізнійше спромоглибисьмо ся на школи й по словенських околицях, то неодна словенська дитина малаб більший хосен із школи, як ціла 4 тисячна горстка Словаків із нинішної „Свободи“.

Дбаймо також й про „Рідні Школи“ у старому краю, але постараймось перше о свої, бо у старому краю наші братя Українці складають величезні податки, за які Рада Шкільна моглаб побудовати сотки таких шкіл й не оден, але два або й три українські університети. Там також лиш рук до праці, а все буде гаразд.

Тих кілька слів було нашим сьвятим обовязком подати до загальної відомости з желанем найблизшій Конвенції як найкрасшого успіху.

В. Пасічник предс.
Дм. Коштовський секр.
Василий Колодій кас.

56.

Конвенція зближаєсь. Проєкти одні за другими сиплють ся. Читаючи проєкти зауважив я між иншими проєкт відділу 38. власне до котрого і я приналежу. Заохотило се і мене обширнїйше дещо сю справу обговорити.

П. Делєґати і п. Делєґатки на XII-ій Гол. Конвенції повинні добре застановитись над піднесенєм Молодечого Союза. Власне головно наша руська молодіж остає в чужих руках, під опікою англійських асекурацій Пруденчял і Метрополітан. А чи богато наших Русинів знайдесь таких, щоб їх англійську полісу порозуміли? Певно що ні; може оден на сто. На випадок нещастя, як смерть забере дитину, доперва родичі пересьвітчають ся, що инакше аґент обіцяв а инакше заплатили. Отже щоб охоронитись від шпекулянтів XII-та Гол. Конвенція повинна так зреорґанізувати М. Р. Н. С., щоб у нїм можна асекурувати дїти подібно як і у инших орґанізаціях. Наш Молодечий Союз можна би піднести на висший степень можливо на тій підставі, щоб дїти від 5 до 16 літ житя за якоюсь оплатою діставали $300.00 як посмертну запомогу. Зрештою се річ Конвенції над тим застановити ся.

Петро Шевчик,
член від. 38.

57.

Конвенція Р. Н. Союза вже за плечима і з той нагоди появили ся в ,,Свободі'' многі проєкти,

Також і я хочу по можности і свою цеголку докинути до нашої народної твердинї. Коли хочемо дійсно і свобідно розвивати ся, тай щоби нашу орґанізацію довести до належної могучости, то мусимо раз на все залишити релігійні сварки і роздори. І раз на все вичеркнути зі статутів Р. Н. Союза всї параґрафа релігійні. Р. Н. Союз був заложений яко народна орґанізація, аж доперва остатними часами зачали малу-помалу впихати до нього і релігійні параґрафи. На остатній Конвенції вже до того дійшло що наші отцї хотїли з нашої народної орґанізації зробити церковну. Се було причиною, що великий Р. Н. Союз розпав ся. Проти релігії орґанізація наша не сьміє виступати, противно, релігію поважати, але з другого боку не сьміє допустити до того, щоби народна справа через релігію терпіла і руйнувалась.

Релігія нехай буде в церкві, релігія нехай буде в серцю кождого з нас, але через неї нехай не приходить до роздорів, сварок і братньої борби тай ненависти.

Вас Братя Делєґати, просить ся, щобисьте постарали ся ся то направити, що остатня Конвенція зіпсула. Значить, щобисьте Вашою братерською любовію і поведенєм постарали ся тих Братів до нас притягнути, котрі перед двома роками від нас відстали, відділились, щоби оба Союзи зійшлись в один могучий Р. Н. Союз. Покажіть, що ми всї славні сини Неньки Руси-України, що ми не тілько потрафимо руйнувати, але що також потрафимо і будувати. Ану! До дїла!

Назву Р. Н. Союза не потреба зміняти, бо тим наразить ся орґанізацію на великі кошти, а ужитку жадного з того не буде. Лучше ті гроші дати на резервовий фонд. ,,Свобода'' латинськими буквами не треба видавати, бо шкода видатків; не робім з себе латинників; ми маємо свою власну азбуку, то нащо нам чужої. Не помагаймо свою волю і приналежність доптати, хотяй тут на вільній чужій землї.

В ,,Свободі'' щоби не мали місця жадні релігійні справи ні за ні проти, а натомість щоби були поучаючі і просьвічуючі статї, та історичні оповідання як і до тепер, значить, як і до того часу. Також не треба забути ще за одну дуже важну справу, а котру ще ніхто на жаль не порушив. Остатний артикул і параґраф говорить о розвязаню Р. Н. Союза. Нащо той параґраф в статутах, не знаю. Таж чи ми на то Р. Н. Союз закладали і чи ми всї на то до него платимо, щоби мав бути розвязаний? Та до чого то такий параґраф? Постарайте ся про се, щоб нашу орґанізації поставити на добрих фундаментах, а як сами будете твердо стояти, то в той час і сей параґраф буде непотрібний. Тих кілька уваг даю під зрілу розвагу Вам, Братя Делєґати. Подумайте, порадьте ся над ними, може на що придадуть ся. Система нехай остане та сама, значить розмет.

Мойсей Курилов,
член Р. Н. С. від. 106.

*

Примітна Редакції. Заінтересоване сегорічною Конвенцією Р. Н. Союза є величезне, як ще може нїколи до сеї пори. Передовсїм обявило ся се в тих численних проєктах, якими по просту засипувано нашу часопись. І хоть ми у кождім числї віддавали під проєкти що найменше дві повні сторонї — подужати усего матеріялу не були в силї. Лишило ся нам до сего послїдного числа така скількість, що аби ніякого проєкту не відкинути, остає нам одинокий вихід: подати лиш зміст кождого із них, що понисше і робимо.

58) **Відділ 144 в Ню Йорку** жадає основання сильного, непорушимого желїзного фонду який має повстати зі злуки всїх дотеперішних, дрібних фондів, і зреорґанізована М. Р. Н. С.

59) **Бр. сьв. о. Николая, від. 222 в Маганой Сіті, Па.** рішучо протестує проти вводженя нової системи плаченя. Дальше заявляє ся за Конвенцією що 3 роки і то все в стейті Пенсильвенія; знесеня уряду Головного орґанізатора та остро виступає проти усїх проєктів, що заявляють ся за знесенєм уряду Дух. Управителя.

60) **Петро Занотинський,** член 45. від. заявляє ся за зміною назви в анґлїйській мові та за тим, аби Р. Н. Союз постарав ся о се, аби його члени брали ся охотнїйше до просьвіти. Підпирає проєкт п. Шаршоня, щоби ,,Свободу'' розділити на 2 части та рівнож жадає зреорґанізованя М. Р. Н. С.

61) **Мих. Павелко, чл. 213 від.** в Бейон Сіті, Н. Дж. заявляє ся за Конвенцією що 4 роки, установленєм уряду одного секретаря, знесенєм уряду головного орґанізатора, оставленєм системи плаченя по старому та протестує проти надзвичайних винагород, які побирають ріжні комісії в часі Конвенції.

62) **Петро Жентичка, секр. 37-го** від. в Чісголм, Мінн. не радить тепер зміняти назви та рівнож, і систему плаченя оставити по старому. Жадає вибору Дух. Управителя такого, який перед кождим більшим церковним сьвятом писавби в часописи відповідні науки.

63) **Ір. Шпур, секр 91-го від.** в Миннеракс, Па. передовсїм жадає зміни англ. назви і підпирає гадку, що Р. Н. Союз мусить мати релігійну закраску. Дальше протестує проти знесеня уряду Гол. орґанізатора, заявляє ся за Конвенцією що 4 роки та за задержанєм дотеперішної системи плаченя.

64) **Нин. Грундовський,** член 223-го від. жадає безпроволочної зміни анґлїйської назви, зміни § 180 статутів в тім напрямі, що коли член стратить 3 найважнїйші пальці на руці, аби дістав таку саму запомогу, як і за утрату цїлої руки.

65) **Андр. Варіян з Сиранюз, Н. Й.** предкладає, аби кождий член М. Р. Н. С. дійшовши до 15-го року житя ставав повним членом Р. Н. С. Кождій дитинї, що належить до М. Р. Н. С. від 2-го до 10-го року житя, аби давати нагороду, пр. в сумі 25 дол.

66) **Іван Чачко, чл. 121-го від.** в Трентон, Н. Дж. не годить ся на зміну назви, жадає знесеня еміґр. фонду, жадає вибору дух. управителя що є гр. кат. сьвященком з юрисдикцією від руського епископа, задержаня уряду головного орґанізатора, задержаня слов. ,,Свободи'' і побільшення її обєму і задержаня речинця Конвенції що 2 роки.

67) **Від. 264, Бр. сьв. Ів. Хрест.** в Джуліет, Ілл. заявляє ся за задержанєм дотеперішної системи плачення та заведеня усїх урядових друків в мові укр. і словенській.

68) **І. Корчинський,** член і делєґат від. 141 осьвідчає ся за задержанєм ще на якийсь час дотеперішної назви в анґл. мові, за вибором дотеперішного уряду на ново, задержанєм 2-ох секретарів, задержанєм слов. ,,Свободи'', дотеперішної системи плаченя. Членови, якому вмерла жена радить платити всего лиш 200 дол. запомоги, але за то за страту ока, ноги, руки, або великого пальця на руці платити 400 дол. Гол. Конв. має відбувати ся що 3 роки. Кождий відділ, який має менше як 30 членів не має права посилати делєґата на Конвенцію. Голов. орґанізатор зовсім непотрібний. Школи перше тут закладати і про них дбати, а доперва в другій мірі про старий край думати.

69) **Іван Ольховський з Дерри, Па.** жадає знесеня еміґр. фонду, виплачуваня запомоги калікам з головної каси, задержаня дотеперішної системи плаченя лиш запомоги для каліків аби не платити з розмету лиш з головної каси.

70) **Бр. сьв. Прор. Ілії, від. 28** з Маганой Плейн, Па. заявляє ся за задержанєм анґлїйської назви, знесенєм лїкарського сьвідоцтва для новопритупаючих, знесенєм еміґраційного фонду, задержанєм уряду головного орґанізатора побільшенєм запомоги за утрату ноги, руки або ока (найменче 400 дол.) та приниманєм нових членів до Р. Н. Союза протягом пару місяців в році без вступного.

71) **Василь Патрило,** предс. 206-го від. в Вунсокет, Р. Ай. рішучо домагає ся зміненя анґлїйської назви.

З поля полїтики.

Тема дня: фонди та вибори. На перегони під сю пару закидає одна партія другій: ,,Ви видали більшу суму гроший на переведенє своїх кандидатів, отже з вас більші — злодії''.

І на тім тлї послїдними днями великого шуму наробило видрукованє декількох приватних листів в тутешній ,,жовтій'' пресі, з яких виходить що в 1904-ім роцї ,,Standard Oil Co.'' видала 125.000 дол. на вибір Рузвельта. Факт сей потвердив і президент нафтового тросту, Арчболд перед комісією сенату. Арчболд заявив, що трост заплатив тих 125.000 до каси републиканської партії в тій надії, що коли ся партія дістане ся до керми держави, буде ,,порядно'' обходити ся з нафтовим тростом.

Коли се не називає ся перекупством, то тоді взагалі нема перекупства на сьвітї.

З того факту роблять тепер величезний арґумент проти Рузвелта. Чи він про сих 125.000 знав що, се є справа його характеру. Але факт, що трости платять лїдерам полїтичних партій є справа, яка повинна заінтересувати весь загал.

Горожани повинні тепер знати, котрим кінцем взяти мітлу у руки.

Евген Дебс, соціялістичний кандидат на президента оголосив недавно злїдливу критику Рузвелтової партії. Після його гадки Рузвелт не сотворив нічого нового, тільки живцем витягнув з соціялістичної плятформи декілька поступових кличів навіть не розуміючи їх. Навіть і зовнїшні соціялістичні відзнаки наслїдував, даючи новій партії червоний прапор.

Нова партія — говорить Дебс — містить у собі за богато суперечних економічних ельментів а її плятформа за дуже пригадує горох з капустою, аби її можна надати характер тревалої народної партії.

Знаменним є факт що до проґресивної конвенції: вона репрезентувала сотки тисячів людий, які цїле своє жите голосували на републиканський тикет і про яких ніхто не може сказати, аби вони і тепер мали охоту спроневірити ся своїй старій партії.

Ще не минуло року, як демократична партія обжаловувала Рузвелта, що він присвоїв собі її кличі. Днесь те саме роблять соціялісти. Наш Тедди є се собі спритна людина, яка не вміючи народови дати сама щось оріґінального, любить строїти ся в чуже піре. Коли недописали йому максими демократів, почав пожичати у соціялістів. А коли і ті заведуть то тоді лишає ся ще хиба один анархізм.

З черги випадає нам занотувати ще одну подію з области теперішної передвиборчої борби. Іменно довго уже собі ломлено над тим голови, чиїми голосами сподіє ся бути вибраним Г. Тафт. Він одержав свою номінацію при помочи нїґрів з полуднєвих стейтів, які, без нараженя свого житя, взагалі не сьміють голосувати. Вибирці північних стейтів, що причисляють ся до републиканської партії, підчас правиборів подавляючою більшостю заявили ся за Рузвелтом.

Тайну сю тепер відслонено. Головна кватира републиканської партії тепер оголосила, що при надходячих виборах буде голосувати 5 міліонів виборців пораз перший: з того числа припадає 3.650.000 на Американців, які власне тепер дійшли до жаданого для виборця правом віку та 1.350.000 на чужинців, що в послїдних місяцях дістали горожанські папери і на жінок-виборців.

Сих пять міліонів новоупечених виборців зовсім певно віддадуть свої голоси на Тафта. Натуралізовані горожани з вдячности за гостинність, з якою їх принято у новій вітчинї, жінки знова за те, що дістали право голосу в деяких стейтах. І тими 5 міліонами нових голосів думає Тафт побідити усїх своїх противників.

За рідний край.

(Дальше).

V.

У неволі.

Покоронувавши ся король Карл, відбив у Анґлійців кілька городів і нарешті зважив ся йти відбивати у ворогів найголовнійше французьке місто Париж. У Парижу було дуже богато війська анґлійського та французького зрадницького. Те зрадницьке військо, дядько королів князь Бургундський привів до Анґлійців, зрадивши свій рідний край. Його жовнірі звали ся бургунді, бо та частина Франції, відкіля вони були, звала ся Бургундія. Длятого в Парижу була велика сила Анґлійців та Бургундів. Там була і мати королева, що зрадила Францію і віддала свою дочку за анґлійського короля. Та хоча й богато війська в Парижу було, а всеж таки анґлійські та бурґунські ґенерали боялись, щоб французький народ, що жив в Парижу, не повстав проти них та не віддав Парижа королеви Карлови. Щоб запобігти тому, вони пустили поголоску поміж нарід, що начеб король Карл із своєю чарівницею Жанною дуже гніває ся на Парижан за те, що вони не прогнали Анґлійців і тепер заприсяг ся, що не зоставить ні одної людини живою і спалить весь Париж. Люди полякали ся і зважили ся з усеї сили боронити ся, щоб не попустити Парижа королеви Карлови.

А Жанна тимчасом хотіла помирити свого короля з князем Бурґундським. Вона намовляла князя Бурґундського покинути ворогів і пристати до короля. Жаннині листи були такі щирі, що князеви Бурґундському стало соромно, що він таке лихо зробив рідному краєви. Він не знав тепер на яку дорогу ступити, але всеж таки позістав ся з Анґлійцями.

Як підійшло Карлове військо під Париж і почало його відбивати від ворогів, то Жанна й тут була попереду усіх. Стріли ворожі й каміня сипались довкруги неї, а вона не зважала на те, і все підбадьорувала військо. Та не легко було взяти Париж, бо дуже міцні мури та глибокі рови були довкруги него, і завзято боронили ся Анґлійці та Бурґундці. Жанна бачила що Французам дуже тяжко бо вже більше як пять сотень їх було ранених, та надія всеж таки не покидала її, і вона все стояла попереду. Аж тут ворожа стріла пробила її кульшу. Вона впала. Лицарі прибігли щоб винести її на безпечнійше місце. Та вона не хотіла і, немогучи сидіти на коні, лежучи, мучачи ся з болю, не покидала накликувати жовнірів до бою. Кулї з рушниць та гармат так і сипались довкруги неї. Лицарі благали, щоб вона позволила себе винести геть, але вона не хотіла. Нарешті її силоміць винесено звідти.

Настала ніч. Французи відійшли від Парижа, не здобувши його. Обвинувачували Жанну, що так стало ся. Тих ґенералів, що над військом начальникували, не обвинувачували, а на Жанну звернули всю провину, хоч вона й стояла поперед усіх, не жалїючи свого житя молодого, і до останньої хвилини, хоч і поранена була, а все закликала військо до бою. І король став не такий прихильний до Жанни, як перше.

Жанна не хотіла більше воювати, бо вона й передше казала, що своє діло вона вже зробила, довівши короля до Реймсу. Тепер вона скинула свою зброю. Але король та лицарі знов почали просити, щоб вона воювала і таки вблагали і вона згодила ся.

Після нещасливого бою під Парижом, король Карл на якийсь час замирив ся з Анґлійцями, щоб упорядкувати своє військо. А військо засмутилось і почало розходити ся, бо не було кому підбадьорувати його, підняти пониклого духа, не було коло нього Жанни. Вона пішла з князем Алянсонським у друге місто помагати йому відбивати свою землю від Анґлійців. А король Карл не дуже смутив ся: він усю зиму прогуляв, пробенкетував в місті Буржі. Байдуже йому було про Францію, про те горе, яке терпів нещасний французький народ. А бідна дівчина Жанна і досї ще мабуть надіялась на него.

По весні 1430 року, як скінчила ся згода з Анґлійцями, Жанна прийшла до короля. Вона знова підбадьорила військо і Французи з нею кілька разів подужали ворогів. Тоді Анґлійці та Бурґундці знов почали казати, що вона відьма, що їй помагає нечиста сила. А Жанна своє житя рада була віддати за рідний край, вона й досї не убила ні одної людини, не пролила ні краплї крови, хоч й вела до бою військо.

Жанна дійшла до города Копєну. Анґлійці та Бурґундці облягли Компєн так, як колись Орлеан. Жанна з військом вийшла проти них і почав ся страшний бій. Били ся цілий день. То наче Французи подужують, то знов Анґлійці женуть їх. Нарешті вже під вечер Французи не встояли і повернули навтіки до міста. З міста відчинили їм ворота і перекинули місток через рів, що йшов наоколо міста. Увесь бо город був обмурований стіною та обкопаний ровом. Через той рів не можна було перейти. Проти воріт мійських був через рів такий міст, що піднимав ся і спускав ся: як треба було кому переїхати або перейти, то міст спустять через рів, а потім знову піднимуть його в гору до воріт — от і знову не можна перейти. Жанна зостала ся позаді усіх, найблизше до Анґлійців, щоб обороняти військо. Коло неї скупили ся найщирійші і найзавзятійші французькі вояки. Вони не пускали Анґлійців добивати тих, що утікали в місто. Та Анґлійці не дуже й дбали про тих. Вони тепер думали про те, як би то взяти Жанну в неволю, бо були певні, що без Жанни Французи не зможуть дати їм відсїчи.

Як уже все військо увійшло в місто, то й ті салдати, що були коло Жанни побігли через міст. Жанна і тепер була позаду. І тільки останний вояк увійшов у місто, тай в мить ока піднято міст, зачинено ворота і Жанна зостала ся сама з ворогами. Бурґундці стягли її з коня. Вона підвелась і почала боронити ся, та не в силї була що небудь зробити. Її взяв в полон один Бурґундець і віддав свойому ґенералови. Се було 25. мая 1430 р.

Анґлійці та Бурґундці як узяли Жанну в неволю, то так раділи, немов би уже цілу Францію завоювали. Скрізь по тих містах де вони були, дзвонено в дзвони та відправлювано молебні. А французький народ тяжко зажурив ся за Жанною. Почали люди нишком казати, що Жанну зраджено, що її умисно не пущено у місто а віддано ворогам на поталу. І хто знає, може се і правда була? Може кому заздрісно стало, що проста селянка зажила такої великої слави, а великі пани-ґенерали самі без неї нїчого не могли зробити.

Анґлійці вимагали, щоб князь бурґундський звелів свойому ґенералови віддати їм Жанну. Однак той ґенерал не хотів віддати її дурно. І Анґлійці дали йому за Жанну десять тисяч лірів, а тому офіцерови що взяв Жанну в неволю, обіцяли давати що року по 300 лірів. Жанна вже шість місяців була в неволі, і тоді її віддано Анґлійцям.

Князь анґлійський, що порядкував у Франції, лютий був на Жанну, але не звелів її зараз убивати. Йому захотілось конче довести, що вона відьма, що їй помазав подужувати ворогів лівол. Бо коли думати муть що її Бог помагав, то значить Анґлійці не поправді роблять, що Францію воюють, і повинні кинути се діло. А князь анґлійський не хотів його кидати, а наважив ся Францію таки повоювати. І він звелів посадити Жанну до тюрми і почати суд.

IV.

Мучениця.

Бідна Жанна дуже сумувала, сидячи в тюрмі. І жаль було її свого житя молодого, бо знала, що не помилують її Анґлійці, і думка про рідний край не покидала її. Її все уявляло ся, що Анґлійці все побивають Французів, що у Франції тепер кров тече річками. І вона думала: „Як би я була на волі, не було би так".

Вона на крилах злетілаб до своїх помагати, та замки не пускали. І ось одного разу думки про руїну в рідному краю так опанували її, що наважила ся вона втікнути і скочила з вікна. А вікно те було 25 аршин високо від землї, і як Жанна скочила, то мало не убила ся. Її піднято на пів мертву і після того вона довго нездужала. За те, що хотіла втекти, Жанні закуто ноги й руки у кайдани і перевезено до другої, ще страшнійної тюрми, до міста Руану.

А тим часом, хоч Жанна й сиділа в тюрмі, та її імя робило за неї її діло. Народ французький, зубожілий, знесилений війнами, що нищили його мало не сто років, тепер немов ожив. Десь узяла ся в його сила й відвага! Звідусіль ішли люди до короля Карла і приставали до війська, щоб воювати з Анґлійцями і визволити Жанну. Згадка про Жанну надавала Французам такої відваги, що вони скрізь подужували Анґлійців і вигонили їх із своїх городів, що ті були позабарали. Князь бурґундський з своїм військом уже покинув Анґлійців, бо розбирав, що коли він поможе Анґлійцям повоювати Францію, то в купі з французькою землею вони заберуть і його землю. Він почав засилати до короля Карла листи, щоб помирити ся та гуртом вигонити Анґлійців з рідного краю. Тепер Карлови почало щастити. Він вертав собі Францію. Тільки не своїми руками вертав він її, а Жанниними, бо за її слїдом повстали тепер Французи. А він забув за неї й думати. За увесь час, поки Жанна була в Анґлійців, він і пальцем не рорухнув щоб визволити її. Оттак оддячив могутний король дівчині за те, що не пожаліла вона свого житя, щоб визволити з неволї свій рідний край і вернула йому державу, ту, що сам він не спромігби ся вернути. Він бо сам мало про те дбав і який був ледачий спершу, такий і тепер зістав ся: піячив і жив вельми негоже, розпустно.

Анґлійці лютували і їм хотілось помстити ся на Жанні за всі свої нещастя. Судили Жанну і анґлійські, і французькі попи та архиреї-зрадники такі, що з Анґлійцями накладали. Довго відбувало ся слїдство про неї, багатьох людий допитувано, та ніхто не міг нічого поганого за неї сказати. Обвинувачувати Жанну ні за що було, хіба за те тільки, що дуже свій край любила. Та дуже обурили ся на неї французькі попи та анґлійські пани і не хотіли її пустити живу. Усі папери про те, як Жанну суджено, зостали ся цілі, і з їх видко, що судьї чинили всякі неправди, щоб обвинуватити її. Поїхали були в село Домремі, де Жанна народила ся, розпитувати ся за неї, алеж там тільки хвалено Жанну та плакано за нею. Тоді знайшли якогось ченця, на прізвище Луазлера, що звав себе Жанниним земляком. Його посажено в тюрму до Жанни начеб то за те, що він дуже прихильний до короля Карла. Судії сподівались, що Жанна, розмовляючи з земляком, накаже йому про Анґлійців та про себе такого, що потім по тих словах можна будо обвинуватити її. Архирей та один анґлійський пан з двома писарями сиділи за тоненькою стіною та й підслухували, а писарям звелено було записувати, що Жанна казатиме. Спершу писарі писали, а потім сором їм стало таке діло робити і вони не схотіли. Та не богато здобули й з того підслухування. Тоді Луазлер умовив Жанну, щоб вона висповідалась у його і на сповіді радив їй, що казати Анґлійцям; як Жанна казала так, як він радив, то сама обвинувачувалаб себе. Коли який сьвідок казав про Жанну що гарне, так на його нападали й лякали, що дуже каратимуть. А одна жінка назвала Жанну чесною дівчиною, — так ту жінку за те спалено живцем.

Нарешті року 1431-го у місяцю лютому Жанну у кайданах приведено на суд. Судіїв було більш як сто чоловіка — Анґлійців та Французів-зрадників. Між ними було богато попів, бо Жанну обвинувачувано, мов би то вона проти Бога щось там робила.

Зараз архирей сказав їй ласкавим голосом, начеб то й справді йому жалко було її. — Бач, які на тобі кайдани. А хто винен? Сама ти винна. Бо як би не втікала, то й не заковувано тебе.

Потім Жанні прочитано, за що її судять. Перше казали, що вона, Жанна, зазнала ся з діяволом, щоб він поміг їй зажити слави; він начеб то казав їй наперед що буде, і через те люди вірили їй. Друге казали, що вона обманювала людий і підбурювала їх проти Анґлійців. Третє: дозволяла, щоб її шановано як сьвяту. Четверте, що занехавши дівочий сором одяглась в чоловічу одежу і своїми руками проливала кров.

(Дальше буде).

Дня 2-го вересня (септембра) 1912 р.
на Labor Day

о 9. год. рано вілкеберська гр. католицька парохія галицьких Руснів ім. сьв. Ап. Петра і Павла буде обходити величаво торжество

ПОСЬВЯЧЕНЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ

при cor. Chesnut і North River St.

Чину посьвячення доверпшить наш Преосьвященний Владика Кир Сотер при співучасти дооколичного духовеньства.

До Wilkes Barre, Pa. прибуде Пресьв. Владика в понедїлок рано о годині 9. на Laurel Line depot (кинибал), а звітам вирушить величавий похід через Public Square, N. Main, N. River St. до церкви при співучасти місцевих і дооколичних братств та при звуках банди. Відтак відбуде ся торжество посьвячення церкви і архиерейська Служба Божа.

Щоби той день великого торжества нашої парохії звеличати, просимо, щоби так місцеві як і дооколичні парохії і братства та товариства взяли ласкаво участь в день посьвячення церкви. Братства зволять ласкаво прибути вже о 7½ рано коло церкви, щоби упорядковані вирушили походом на діпо.

Маємо надію, що кожда парохія і братства з околиці не відмовлять нам своєї участи.

В імени парохії:

о. Мих. Кузів, Іван Завойський,
Вас. Зомчак, Филип Гульна.

Український город у Львові.

Українцї в Галичинї можуть найскорше виборoти українському народови значінє і повагу між иншими народами сьвіта. Видимо се ясно, коли пригадаємо собі обставини, в яких живуть Українцї в Росії, Америцї а в Австрії.

Українцї в Галичинї працюють над своєю орґанізацією, але нестає їм сил всї перешкоди побороти. Український нарід здобуде в Галичинї силу, значінє і повагу, коли буде мав сильну підставу в столицї краю, у Львові. Щоби мати сильну підставу, мусить тамки посідати свій власний ґрунт під народний город. В тім городі зможе шкільна і ремісьнича молодїж скріпити своє тіло і свого духа руханкою і спортом, в тім городі можуть зійти ся ремісники і урядники, торговельники і зарібники, образовані і необразовані, старі і молоді. Зійдуть ся і зрозуміють, що всї належать до одного українського народу. Молодїж буде виховувати ся руханкою і спортом на нове поколінє сьвідоме, здорове, енерґічне і завзяте, а старші будуть лучили ся в одну громаду, що не цурає ся рідної мови.

Український город потрібний у Львові для цїлого краю, для всїх Українцїв. Тут можуть відбувати ся українські здвиги „Соколів" і „Січий", віча, вистави, ярмарки. Львів є тим містом, яке Українцї повинні передовсїм здобути, щоби орґанізація цїлого народу мала сильний осередок.

Товариство „Сокіл-Батько" орґанізує закупно такого городу. Оно подїлило тоту площу, де в р. 1911 відбув ся перший краєвий здвиг „Соколів" і „Січий" на квадратові метри. Площа обнимає 22.771 метрів по 1 долярови (5 корон).

Товариство „Сокіл-Батько" розсилає метри квадратові і просьби до Українцїв в Австрії, Нїмеччинї і Росії а розсилає їх також до братів Українцїв в Америцї (через нашу Редакцію). Хто лише дістане сими днями відозву „Сокола-Батька" приватним листом з нашої редакції, сей буде ласкав закупити хоть один метер квадратовий землї під город для українського народу у Львові, на що дістане сейчас посьвідку. Є се одноразовий даток на сю цїль. Вже більше на сю цїль не дамо, бо раз закуплений город не потребує вже нїякої дальше помочи. Земля не згорить анї не попсує ся.

Хто лише закупить один метер, стає **„Основателем"** чи **„Основательою українського городу у Львові"**. Імя його буде випечатане в часописах а також в „Книзї основателів українського городу у Львові", яку „Сокіл-Батько" випечатає на спомин будучим поколїням і на добрий примір, як слабі мають лучити ся, щоби зробити велике дїло, як нитка до нитки дає сукману, цеґла до цеґли дає палату, а метер до метра дає площу.

Спішіть Братя з пересилкою 1 доляра, щоби кождий з Вас закупив свою частку землї для українського народу у Львові і поміг здобути се місто для нас. Вже є закуплених 4.295 метрів а число всїх метрів городу виносить 22.621. Як знайде ся 22.621 Українцїв, що закуплять по 1 метрови, то площа стане наша. Се прецїнь не є трудно. Свою лепту на закупно 1-го кв. метра шліть просто до нас. Хто не хоче купити метра сам, нехай спонукає инших щоби купили.

Редакція „Свободи".

Великий Баль

устроює Братство сьв. Володимира від. 3 Р. Н. Союза, в Олифант, Па. **в понеділок, дня 2-го вересня с. р. (Labor Day).**

ПОЧАТОК О 9-ій ГОД. РАНО.

На тім балю буде ся принимати нових членів без вступного а до Союза після статутів.

Котрий член Братства сьв. Володимира не явить ся на той баль, заплатить 2 долярі кари.

Ану Братя покажім, що наш Руський Нар. Союз росте і буде рости.

Комітет.

Allentown, Pa

Торжество благословеня нашої греко-католицької церкви

відбуде ся

в недїлю, дня 22. септембра 1912.

Всїх оо. Духовних в околици, як і Пов. Братства сердечно запрошуємо.

Служба Божа о год. 10-ій рано.

о. Нестор Дмитрів, предс,
Іван Собчак, секр,
Мих. Ярема, касієр.

Дякоучитель з добрим голосом,

сповнит всї обовязки церковні, прийме від 1. вересня с. р. посалу. Адреса в адмінїстрації „Свободи".

Повідомленє.

THE EUROPEAN COLONIZATION COMPANY,
441 Drexel Building, Philadelphia, Pa.

Отсим повідомляє ся, що Руська Кольонія в West Millville розвиває ся дуже скоро, бо до того часу розпродано перейшло 1000 акрів землї, а переважно позакуповували самі Русини.

Тепер розпочали парцелювати кількасот акрів цїлком близько при містї Millville. Та нова парцеляція лежить в середині межи двома „стрітами": одна веде до міста Bridgeton, а друга до Carmel. Та, що веде до міста Bridgeton курсує нею „Стрїткара" між Millville a Bridgeton, а та що веде до Carmel незадовго між Millville a Carmel буде так само іти „Стрїткара".

Ся земля є дуже добра а положенє чудове і гарне. Земля суха, рівна і дуже урожайна. Інтересовані приїздайте, не відкладайте на завтра. Нинї Вам добре сю землю оглянути і випробувати, бо в сусїдстві Руської Кольонії є сотки фарм, які управляють переважно Американцї.

Ся земля є попарцельована по пять акрів, але хто годен, може купувати кілько хоче парцель. В тій парцелї одна 5-акрова фарма коштує $376.00. Лише треба дати $100.00 задатку, а решта на виплат, $5.00 або $10.00 місячно. Хто платить згори, дістає опуст 5 процент, і до току, протягом двох-трох тижнїв дістане чистий „дід" „Guarantee Deed" або по нашому „Інтабуляція".

Родимці! Чи не добра для Вас спосібність? Кождий з нас мріє щоби бути незалежним, не слухати фабричних трубів та ґуків, або спускати ся в підземні майни. Як закупите в West Millville кавалок землї, то відчуєте що ущасливилисьте себе і свою родину, бо всї житєві средства будете мали свої і не будете потребувати платити високі ренти. Не одні купуєте „лоти" і платите за них високу цїну, або кілько то з нас закуповують фарми в пустинях, де нема нї міста нї фабрик. О тім вже писалисьмо що тут є міліонові міста, що тут є цивілізація, що тут що години трен іде з Philadelphia до Millville і з Millville до Philadelphia, а тікет коштує Вас лише $1.32 в обі сторони.

Тоті що вже позакуповували а перемуфуються на свої фарми, Компанія обіцяє їм дати 5 акрів даром, де будуть могли побудувати Школу, Церков і инші інституції які громада буде потребувати.

Родимці! Спішіть, доки маєте добру нагоду. Прилучіть ся до тих близько 100 родин, котрі до тепер у нас закупили землю а побудуємо велике, богате і красне руське місто.

Можете приїздати кождого дня і оглянуть сю землю, або пишіть по руськи з повним довірєм.

В нашім бюрі занимають уряди Русини.

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
441 Drexel Building, 5th & Chestnut Sts,
Philadelphia, Pa.

BULL DURHAM — ПЕРВОРЯДНИЙ ТЮТЮН.

Улюблений ґатунок через 52 лїт.

52 лїт заслуженої слави — се найлїпша рекомендація тютюну „BULL DURHAM". Про його якість сьвідчить і та обставина, що попит за ним стоїть завсїгди на першім місци поміж усїми иншими родами всїляких тютюнів. В одним тільки минувшим роцї розійшло ся „BULL DURHAM" тютюну 352 міліонів мішочків.

„BULL DURHAM" надає ся так добре до файок як і на папіроси. Продає ся в муслїнових мішочках по 5 центів за штуку; з одного такого мішочка буде найменше 40 папіросів. За таку малу цїну дістаєте найлїпший, найчистїйший тютюн, котрий своєю якістю перевисшає всї инші ґатунки. Переконайте ся самі і скажіть, чи знайдете який инший тютюн, котрий смакував би Вам більше від сей славний „BULL DURHAM".

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинги брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств ненależачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всіх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

Молочні фарми. Фарми 200 акрові, величезні гарні забудівля, 20 коров, Holstien коні, машинерії, тульса; ціна $4000, вплата $1000. Дохід за молоко $7.00 денно. — Фарми 100 акрові, гарні будівля, 12 коров. коні, тульса; дохід з молока $4.00 денно. Ціна $2000; вплата $700. Ріжні менші фарми. Даємо 15 літ часу, 5 процент. Церков на фармах. Много Русинів.

Julian Raymond
P. O. BOX 983, LOWVILLE, NEW YORK.

ПОЗІР! ПОЗІР!

усі ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усіх тих Вп. Родимців, ічитачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешканя, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи" після поданого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч. ....

Імя і назвиско моє звучить ....

Моя стара адреса звучить ....

Прошу посилати „Свободу" на нову адресу, яка звучить ....

Просимо затямити собі сей взірець і після того взірця зміняти, в разі потреби, свою адресу.

SVOBODA
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Одинокий руський адвокат на цілу Америку.

Доктор прав

ЮЛІЯН ЧУПКА,

полагоджує всі справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичині, длятого полагодить Вам найліпше всі справи процесові, спадкові і військові в Галичині, спорядить повномочія, контракти і всі правні документи і перепровадить інтабуляції. — Адрес:

Dr. Julian Czupka,
P. O. 372. 3 N. Main Str., WILKES BARRE, PA
LUZERNE CO.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школі або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука тревае 3 місяці; по її окінченю видаємо диплом. Адресувати:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК



випозичає карочі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.
Телефон: Orchard 2568.

R. J. Glick Агент асекураційний від огня.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING (15—30)
SHAMOKIN, PA.



Im. з 17 камінями

желізничий годиник

для мущин

і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з гарантією на 20 літ, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безуслівно точно на спеціяльно зробленій для людей, котрі робять при желізницях, і гарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годиник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привилеєм, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годиник у иншого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланцушок в дармовисом — додає ся даром до кождого годиника.

EXCELSIOR WATCH CO
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сиріtські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контролерів.

Продаємо НОРАБЕЛЬНІ НАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburg, Pa.

Я. Б. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Вучак, уряд. банк.

Д-ра RICHTERA

PAIN-EXPELLER.



Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

Він проганяє ревматизм, подаґру, біль в бедрах та в клубових суставах і невралгію.

Усуває швидко всі болї та затверділости суставів і мяснів. Знаменитий на вивихненя, хромість і стовченя.

Скорий лік на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддиханє.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів фляшчинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.
American House, 74—80 Washington Str.,
NEW YORK, N. Y.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ



Телефон Orchard 6085

Час попирати своїх земляків, а не ворогів нашого народу. Загляньте у вільній хвилї до моєї канцелярії побіч руської церкви, а переконаєтесь, що знайдете там поміч і пораду у всїляких клопотах і справах старокраєвих судових, маєткових і військових. — Єсли хто з Вас має процес в краю, або хоче стягнути гроші від свого довжника в краю; хто має справу спадкову або хоче продати або купити ґрунт в старім краю — то знайде у мене совістну, фахову і дешеву пораду і поміч. Крім того продаю шифкарти на всі найліпші лінії і найтанше. До краю від 23 до 27 долярів, з краю до 28 дол.

Також продам фарми, доми і лоти в найлутших місцях по найдешевших цінах. — Порада безплатно. На листи відповідає ся відворотно.

H. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK CITY.

ПАПІРОСИ „ZIRA" МОЖУТЬ ВДОВОЛИТИ КОЖДУ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

В нинішних часах подибуєть ся усюди таку силу ріжнородніїших папіросів, що пересічному курцеви дуже тяжко вызнати ся, з яких імени сортів виробляють ся ті папіроси і котрі з них заслугують на призпанє.

Богато курців, які привикли до куреня папіросів європейського виробу, запевняють з усею рішучістю, що нові папіроси „ZIRA" їм найліпше смакують, бо вони зроблені з найліпшого турецького тютюну і визначають ся такими прикметами, яких инші роди папіросів зовсім не мають.

Папіроси „ZIRA" продають ся по всіх крамницях — 10 штук за 5 центів. Ціна маленька, а якість первордна. В кождім пуделку папіросів „ZIRA" находить ся гарний шовковий платок до цілий декорацийних.

ZIRA Cigarettes

10 for 5 cts

Знамгните курене

СПОРЯДЖЕНЕ З НАЙЛІПШОЇ МІШАНИНИ ТУРЕЦЬКИХ ТЮТЮНІВ, ЩО ВДОВОЛЯЄ УСІХ КУРЦІВ.



Чудові шовкові несподіванни находять ся в кождій пачці „Zira". Складайте сї чуда з шовку! З них можна зробити обруси і заголовни о артистичних взорах.

ПРОДАЄСЬ ПО ВСЇХ СКЛЕПАХ.

P. LORILLARD COMPANY

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00.

Надвишка і нерозділені зиски $100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта. Позичає гроші на реальности. Депозита сего банку подвоїли ся протягом послїдних 5 літ і виносять тепер около $500.000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Найвисше забезпечене $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦІНИ. НАЙНИЗШІ ЦІНИ.

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам крикливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його заруки? Відвічальний Агент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховани, чи переслани до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш і чи має на се доказ в державній касі як заруку для вас **сто тисяч долярів.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкирів. До ваших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує всілякі справи, а усе то робить

Дешево, совісно і точно.

Пишіть по подробиці курсу і ціни шифкарт. Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 23-48

Найвисше забезпечене $100,000.00

З ЦЕНТРАЛІЯ, ПА.

Запрошене.

Панове Братя Русини! Подаємо до відомости і запрашаємо наші близькі парохії разом з брацтвами, щоби були ласкаві прибути до нас на

ТОРЖЕСТВО ПОСЬВЯЧЕНЯ РУСКОЇ ГР.-КАТ. ЦЕРКВИ В ЦЕНТРАЛІЯ, ПА.

Торжество посьвячення церкви відбуде ся

дня 1-го вересня 1912 о год. 9. рано.

Їх Преосьвященьство Владика прибудуть до Централії 31. серпня 1912. по полудни о годині 5-ій і удадуть ся до церкви, де відбуде ся Вечірня около 8-ої години.

За Комітет Парохіяльний:

С. Ковалишин, предс.,
Ф. Флюдович, секр.,
П. Личко, касієр.

Іст Гаммонд, Інд.

Братство сьв. Івана Хрестителя Відділ 226 подає до відома своїм членам місцевим і позамісцевим, що

— дня 8 го вересня с. р. — відбуде ся

Посьвячене фани брацкої

в церкви в Вайтінґ, Інд.

По посьвяченю фани відбуде ся

БАЛЬ

в J. Stodola Hall,

cor. Liobia Ave., E. Hammond, Ind.

Поч. о год. 3-ій пополудни.

Тікет для мущини 25 ц. Женщини даром.

На се торжество запрошуємо братства з Вайтінґ, братства з Іст Шікаґо, Інд. та усіх Русинів і Русинок з поблизьких плейсів.

За добру забаву ручить комітет.

А. Міщишин, предс.,
Т. Папуґа, кас.,
К. Остаф, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. сьв. ап. Фльора і Лавра від. 130 повідомляє всіх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 1. вересня, на котрім буде здавати ся рахунок з цілого року і приймати нових членів без вступного. Член неявивший ся на мітінґ заплатить 50 центів а урядник 1 дол. кари. — Т. Ґут, предс.; И. Паславський, кас.; П. Кульчацький, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. сьв. Димитрія, від. 301 повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 1. вересня с. р. в гали церковній, точно о год. 1-ій по Сл. Божій. Кождий член безуслівно повинен явити ся, бо суть важні справи до полагодження. — Ник. Моранець, предс.; В. Янович, кас.; С. Олійник, секр.

ЄТСБОРО, ПА. Бр. сьв. Мих. від. 51 повідомляє, що річний мітінґ відбуде ся дня 8-го вересня с. р. о год. 2-ій по пол. Кождий член мусить явити ся під загрозою кари 50 центів а урядник 1 дол. Всї позамісцеві члени мусять також явити ся. — М. Бодак, пр. В. Гурняк, секр.

СТ. ЛУЙС, МО. Подає ся до загальної відомости усїх членів відділу 179. що місячні мітінґи будуть відбувати ся не о 2-ій год. по пол. в означених братством недїлях але сейчас по Сл. Божій; неявивший ся член буде караний після статута Р. Н. С. Також напоминаєсь всїх членів сего братства, щоби кождий член явив ся на представленю в церковній гали о год. 7.30 вечер дня 1. вересня в недїлю. — Дмитро Коштовський, секр.

СКАРБРО, В. ВА. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла від 180. подає до відомости всїм членам що квартальний мітінґ відбуде ся дня 8. вересня с. р. о 2-ій год. по пол. Просить ся всїх членів щоби явили ся на той мітінґ і сповнили свої залеглости. Котрий член неявить ся підпадає 25 центів а урядник 50 цнт. кари. — Анд. Лукач, предс., Ц. Ількив, секр.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНІ.

Provindce, R. I. д. Омелян Рекрут зібрав дрібними датками	7.45
Ом. Рекрут, від себе	1 00
о. Евст. Сидоряк, з Passaic, N. J. хору підмогу з братства сьв. о. Николая в Пассаік	5.00
Оголошено в ч. 34	27.75
Разом	$41.20

Спростоване.

В попереднім числї в викaзі жертводавців на погорілців в селї Стронибаби через недогляд пропущено: „Асафат Романів — 1·00 дол." Загальна сума жертв є подана поправно.

Подаю до відомости інтересованим, що моя теперішна адреса є:
Rev. M. Danilovich,
11 Chmelnycky Str., Ansonia, Conn.

Позір! Woonsocket, R. I. Позір!

Заходом Тов. „Запорожзька Січ" відділ 206 Р. Н. С. відбуде ся:

УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

в справі галицького університету на **дни 1-го сeптембра, 1912.**

На се віче запрошує ся місцевих і позамісцевих Русинів-Українців як також запрошуємо з поблизьких плейзів референтів. Москвофілам вступ зборонений. Початок о 3-ій год. по пол. в гали на Савт Тай стріт, число 13½.

За вічовий спокій ручить
Комітет товариства.

КВАДРАТОВІ МЕТРИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

Товариство Запорожська Січ, від. 206 Р. Н. С. в Woonsocket, R. I. закупило отсї кв. метри чч.: 16.010, 16.011, 16.012. 16.013, 16.014, 16.015, 16.016, 16.017, 16.018 і 16.019 (разом десять кв. метрів).

Отсї пп. з Crompton, R. I.: Мих. Андрець, ч. 16.022, Макс. Пилипців, ч. 16 023, Гр. Якимець, ч. 16.024, П. Ковалюк, чч. 16.025 і 16.026, Анна Ковалюк, чч. 16.027 і 16.028, В. Федорович, ч. 16.029, П. Гудима, ч. 16 030, І. Кравчук, ч. 16.031, М. Гудима, ч. 16.034, М. Гевко, ч. 16.035, Г. Притула, ч. 16 036, Павліна Барчук, ч. 16.037, Юрко Пуда, ч. 16.038, Р. Москалюк, ч. 16.039, Д. Цимбалістий, ч. 16.040, Як. Гудима, ч. 16.041.

о. Е. Сидоряк чч.: 6.889, 10.389, 5.023, 9.273 і 5.018. о. Н. Підгорецький 10 кв. метр. (чисел не подано — зб. о. С.) П. Капелюх, Пассейк, Н. Дж. (зб. о. С.) ч. 5.020.

N. S. Pittsburgh, Pa. Оригінальні квіти на кв. метри має в тій місцевости д. Василь Оборишко член 111 від. Р. Н. С. Просимо місцевих патріотів звертати ся до нього.

Providence, R. I. Посьвідки на закупно кв. метрів має в розпродажи д. Омелян Рекрут.

West Pullman, Ill. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 243 Р. Н. С. числа квадр. метрів: 16.087, 16.088, 16.89, 16.090 і 16.091.

Chicago, Ill. Алекс. Пернок ч. 16.092.
Chicago, Ill. Роман Штим ч. 16.093.

Позір! Братя Родимцї! Позір!

Руське Народне Товариство в Ню Йорку, ім. Маркіяна Шашкевича, від. 311 Р. Н. Союза в Америцї устроює

Другий Великий Баль

21 вересня (сeптембра) 1912 року в Liberty Hall, 255 E. Houston-St., New York, N. Y.

Початок о 7. годинї вечером.
Вступ 25 центів від особи.

Забава красна. Музика перворядна.

На бали буде ся принимати нових членів до товариства без вступного. На случай слабости Тов. платить своїм членам за 40 цнт. місячної вкладки 6.00 тижневої запомоги і доктора 2 рази на тиждень; женщини за 25 цнт. місячної вкладки на случай слабости дістають 3.00 тижневої запомоги і доктора 2 рази на тиждень. Приходіть на баль і користайте з нагоди доки час.

За добру забаву ручить
Комітет.

ПОЗІР! РОДИМЦЇ! ПОЗІР!

Братство сьв. Василия Вел., від. 289. Р. Н. С. в Elizabeth, N. J. буде обходити торжественно **день 2-го сeптембра (Labor Day)** бо буде посьвящати дві фанї: американську і українську.

Порядок сего торжества слїдуючий: О 10 тій год. рано вимашерують запрошені Братства в параді і при звуках української банди з Jersey City з галї В. Левчика до церкви, на посьвяченє; по Службі Божій помашерують всї Братства на галю Я. Чурчака 154 Front St., Elizabeth, N. J. де відбуде ся спільна гостина. По принятю Братств, зачне ся перший великий баль, на котрім буде грати українська орхестра під проводом п. П. Келичави.

О 8-ій годині в вечер відограють члени Братства представлене „Настоящі" комедію в однім акті. По представленю баль до 2 ої год. рано.

Тікети по 25 центів.

Просимо всїх братів і сестер прибути на наш баль, а своєвостію забавите ся красно.

За добру забаву ручить
Комітет.

ВІЧЕ.

Заходом Тов. „Запорожська Січ" в Вунсокет, Р. Ай. відбуде ся
дня 1-го вересня
ва гали Інститут 13½ Савт Мейн стр.
в справі Університету Галицького.

Початок о 3-ій по пол.

Родимцї з Род Айленд! Не лишаймось по заду других! Покажім, що нам лежить на серцю добро народа. Просить ся референтів з поблизьких плейзів о прибутє на то віче. Москвофілам вступ заборонений.

На 2-го вересня згадане Тов. дає **ВЕЛИКИЙ ПІВРІЧНИЙ БАЛЬ**, на котрім буде ся приймати до Товариства без вступу а до Р. Н. С. після статута. Баль відбуде ся від 2-ої до 10-тої вечер. Сподїємо ся, що галя буде заповнена по береги.

За вічовий порядок і балеву забаву ручить уряд
Тов. Запорожської Січи.

КАРНЕҐІ, ПА.

Тов. Січ від. 136 подає до відомости всїм Тов. і Братствам доокoличним, що **дня 2. вересня 1912.** відбуде ся

ПОСЬВЯЧЕНЄ ТОВАРИСЬКОЇ ФАНИ,

на котре то торжество запрашаємо слїдуючі Братства і Тов. з Савт Сайт, Мікісракс, Мікіспорт, Ню Кенсінґтон, Кенонсбурґ, як також місцеві Братства.

Просимо не відмовляти нам, а прибути до нас погуляти.

По посьвяченю гостина а о 2-ій годині

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в Мус гали на Секенд Аве недалеко Пен Гендле стації.

До побаченя Тов. і Братства.
За добру забаву ручить
Комітет.

ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

Кара совісти

драма на 5 дїй, Григорія Цеглинського
— устроює —
Поступово-робітниче Товариство ім. Мирослава Січинського
в суботу, 14. вересня (September) 1912 р.
в Manhattan Lyceum Hall,
66—68 E. 4th St., New York, N. Y.
Початок точно о 8 год. вечером.
По представленю БАЛЬ!

ВСТУП: Крісла I-рядні 75 ц.; II-рядні 50 ц.; III-ряд. 35 ц. Стоячих місць нема.

Тікети вже тепер можна набути у т. Петрова 639 E. 11 ул., т. Шереметя 443 E. 6 ул., т. Корната 52 E 7 ул., т. Матейка 97 Ave A.

На бали буде ся принимати членів до Тов. ім. М. Січинського без вступного.

Ford City, Pa.

Великий Баль Парафіяльний,

відбуде ся в Форд Сіти, Па.
дня 2-го сeптембра с. р. (Labor Day) в Словенській Галї, при участи знаменитої орхестри.

Початок о годинї пів до 8-ої вечером.
Вступ на галю 75 центів.
Хто прийде, не пожалує.
Близші і дальші плейзи запрошує
Комітет.

Весь дохід призначений на нову Церков.

КОНКУРСИ.

Парохія в Честер з Вільмінґтоном глядає ДЯКОУЧИТЕЛЯ щоби провадив хор, вчив дітий і учив театральні представленя. Платня місячна $50.00 і доходи. Першеньство мають жонаті. Адресувати: Greek Catholic Parish, 2827 W. 3rd Str., Chester, Pa.

Парохія в Glen Lyon, Pa. пошукує ДЯКОУЧИТЕЛЯ сейчас. Вимоги: Сьвідоцтва із шкіл. Платня на м сяць $35.00 і доходи. Треба голосити ся до: М. Мадяк, P. O. Box 164., Glen Lyon, Pa.

Пошукую свого брата, Василя Стадника, котрий приїхав тут до мене 4 місяцї тому а відтак поїхав і незнаю де тепер перебуває. Правдоподібно він тепер перебуває десь в Дитроіт, Міч. або Толєдо, О. або в Філядельфії, Па. Виглядає так: зріст середний, волосє чорне, одного зуба з гори не має і єще до того має знак на твари від скалїченя. Прошу читачів, хто би знав про него, написати до: Iwan Stadnyk, 618 Ingham Str., Lackawanna, N. Y.

Заходом сьпівацького Товариства „Українська Муза" в Джерзи Сіти, Н. Дж.
відбуде ся
в НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-го ВЕРЕСНЯ 1912 Р.
в галї церковній corner Greene & Sussex Sts., в Jersey City, N. J.

I) Театральне представлене, п. з.:

ТАТО НА ЗАРУЧИНАХ,

весела комедія в одній дїї.

ОСОБИ:

Максим Простогуб, богатий міщанин	п. А. Шостак
Олена, його жінка	п-ні А. Лабовська
Осип, його син	п. П. Гаврилів
Станислав Порожницький, лїсничий	п. М. Микитишин
Кордуля, його жінка	п-ні Т. Гаврилів
Ванда, його дочка	п-на М. Медвідь
Марiян Пшепльонтальский, окоман	п. П. Маціёвський
Маріянна, його жінка	п-на О. Кирчів
Анджей Пшекренціцкий, стаєнний	п. Д. Микитишин
Анеля, його жінка	п-на М. Підлипчак
Матеуш Підпанковський	п. В. Малївич.

Річ дїє ся в домі Порожницьких.

II.) „ДУМИ МОЇ" — Хор мішаний,
III.) „ТОПОЛЯ", деклямація п-на В. Волощуківна.
IV.) „ЩЕ НЕ ВМЕРЛА..." Хор мішаний.

Режисер і диріґент хору п. В. Малївич.
Початок точно о годинї 7-ій вечером. — Вступ 25 цнт.
Вступ для дітий 10 центів.
Дохід призначений на гр. кат. Церкви сьв. Петра і Павла в Джерзи Сіти.
На се представлене запрошує всїх Русинів
КОМІТЕТ.